

«ЗАТВЕРДЖУЮ»



Директор ТДВ СК «СХІД-ЗАХІД»

Борисов О.О.

„01” березня 2018 р.

НАЦІОНАЛЬНА КОМПЕТЕНТНА АГЕНТСТВО ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ	
М. Київ, вул. Банковська, 10	
3485	
М. Ім'я	Млен Наукомож'яносир
Підпис	<i>Млен Наукомож'яносир</i> О. Максимишук
Дата	29.03.2018
Ідентифікаційний номер	2218059

**П Р А В И Л А**  
**ДОБРОВІЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ**  
**СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ**  
**№ 05**

З М І С Т

	Стор
1. Загальні положення .....	3
2. Предмет Договору страхування. ....	7
3. Майно, що підлягає страхуванню .....	7
4. Страхові ризики .....	9
5. Страхові випадки.....	13
6. Виключення із страхових випадків і обмеження страхування.....	17
7. Порядок визначення розмірів страхових сум. Страхова вартість. Франшиза.....	18
8. Страхові тарифи. Страхові платежі та порядок їх сплати.....	22
9. Строк та місце дії Договору страхування.....	22
10. Порядок укладення Договору страхування.....	24
11. Права та обов'язки сторін.....	26
12. Дії страхувальника у разі настання страхового випадку.....	29
13. Перелік документів, що підтверджують настання страхового випадку та розмір збитків.....	30
14. Порядок і умови здійснення страхових виплат. Порядок визначення розмірів страхових виплат .....	32
15. Строк прийняття рішення про здійснення або відмову в здійсненні страхових виплат .....	38
16. Причини відмови у страховій виплаті або виплаті страхового відшкодування.....	39
17. Порядок внесення змін в умови Договору страхування.....	40
18. Умови припинення Договору страхування.....	41
19. Порядок вирішення спорів.....	42
20. Особливі умови.....	42
Додаток № 1 .....	44

## 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. ТОВАРИСТВО З ДОДАТКОВОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ СТРАХОВА КОМПАНІЯ «СХІД - ЗАХІД» (надалі – Страховик) на підставі цих «Правил добровільного страхування сільськогосподарської продукції» (далі – Правила) укладає з фізичними та юридичними особами, незалежно від організаційно-правової форми і форми господарювання (надалі – Страхувальниками), Договори добровільного страхування сільськогосподарської продукції (надалі - Договір страхування або Договір), включаючи:

1.1.1. Страхування продуктів рослинного походження (сільськогосподарських культур та багаторічних насаджень)

1.1.2. Страхування живих тварини (сільськогосподарських тварин) і тваринницької продукції, включаючи страхування бджолосімей;

1.1.3. Страхування риби та інших водних живих ресурсів.

1.2. Ці Правила, розроблені згідно з Цивільним кодексом України, Законом України «Про страхування» № 85/96-ВР від 07.03.96 р. (із змінами та доповненнями), Законом України «Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою» № 4391-VI від 9.02.2012 р., Постанови КМ України від 15.08.2012 р. № 813 «Про затвердження Порядку та умов надання сільськогосподарським товаровиробникам державної підтримки у страхуванні сільськогосподарських культур шляхом здешевлення страхових платежів (премій) і переліку сільськогосподарських культур та видів страхових ризиків (продуктів), на які у 2012 році надається компенсація вартості страхових платежів (премій) {із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 746 від 09.10.2013} та відповідно до нормативних документів Уповноваженого органу Державного нагляду за страховою діяльністю на території України, встановлюють загальні умови страхування та регулюють правові відносини між Страховиком та Страхувальником, які пов'язані з укладанням, виконанням та припиненням Договорів добровільного страхування сільськогосподарської продукції, в тому числі з державною підтримкою.

1.3. Страхувальник - фізична або юридична особа незалежно від організаційно-правової форми та форми господарювання (сільськогосподарські підприємства, учбові і дослідно-виробничі заклади, кооперативи, фермерські, селянські господарства, тощо), яка є власником та/або виробником сільськогосподарської продукції або Сільськогосподарським товаровиробником, та яка уклала із Страховиком договір страхування сільськогосподарської продукції.

1.4. Страхувальник має право укласти Договір страхування на користь іншої особи (Вигодонабувача), за її згодою, а також замінити її до настання страхового випадку.

### 1.5. Визначення та терміни

В цих Правилах та укладених на їх підставі Договорах страхування терміни вживаються в такому значенні:

- 1.5.1. **Агротехніка** - загальноприйнята технологія вирощування у вигляді комплексу організаційних, агротехнічних і меліоративних прийомів, спрямованих на отримання запланованого врожаю вирощуваних культур і відновлення родючості ґрунту, що включає:
- необхідні прийоми обробки ґрунту, внесення добрив, підготовку ґрунту і насіння до посіву / посадки, посів / посадка, сортозміни культур, сівозміну, рекомендований спеціалізованими установами;
  - своєчасний посів / посадку сільськогосподарських культур;
  - використання кондиційного посадкового матеріалу сільськогосподарських культур;
  - використання агротехнічних прийомів з урахуванням характеристик сортів / гібридів, визначених при сортовипробуванні з урахуванням території вирощування;
  - догляд за посівами / посадками, боротьбу з хворобами і шкідниками ями сільськогосподарських рослин;
  - моніторинг розвитку рослин у період їх вегетації (циклу життєдіяльності);
  - снігозатримання, планування поверхні ґрунту, поливи;
  - інші заходи, що проводяться Страхувальником (Вигодонабувачем) відповідно до розрахунку планованої врожайності та методиками, затвердженими офіційно уповноваженими на то

організаціями для регіонів, в яких знаходяться площі посівів / посадок Страхувальника (Вигодонабувача);

- збирання врожаю в оптимальні строки з урахуванням строків масового прибирання, сформовані на території вирощування врожаю, з урахуванням характеристик сортів / гібридів;
- строки застосування всіх заходів, спрямованих на отримання запланованого врожаю.

1.5.2. **Багатанні культури** – культури продовольчого, кормового, а також технічного призначення – кавуни, дині, гарбузи, кабачки та інше.

1.5.3. **Біологічна врожайність** – це врожайність всієї продукції створеної шляхом фотосинтезу за один вегетаційний сезон на одному гектарі площі посіву, що визначається в момент досягнення біологічного дозрівання відповідної культури «на пні».

1.5.4. **Вегетаційний період (вегетація)** – час, протягом якого рослина активно росте і розвивається (вегетує). У сільськогосподарській практиці під терміном «вегетаційний період» розуміють період від посіву рослини до настання технічної стиглості і збирання врожаю. Тривалість вегетаційного періоду озимих культур становить приблизно від 260-280 до 340-360 днів, ярих - від 60-90 до 150-170 днів.

1.5.5. **Вигодонабувач** - юридична або дієздатна фізична особа, в тому числі зареєстрована як суб'єкт підприємницької діяльності, яка може зазнати збитків в результаті настання страхового випадку та призначається Страхувальником для отримання страхового відшкодування.

1.5.6. **Загибель сільськогосподарських культур** – знищення або пошкодження рослин на окремому полі або частині поля, які потрапили під вплив несприятливих подій (див. пункт 4. Страхові ризики), і не можуть відновити подальшу вегетацію.

Якщо інше не визначено договором страхування, під *загибеллю сільськогосподарської культури* розуміється зменшення густоти стояння рослин більше ніж на 50 відсотків від густоти на один метр квадратний при прийнятті на страхування восени на окремому полі або частині поля (ділянці більш ніж 30 відсотків від загальної площі поля та площею не менше ніж 10 га).

1.5.7. **Застрахована площа** – площа посівів сільськогосподарської культури або площа багаторічних насаджень, по відношенню до якої було укладено відповідний Договір страхування і нарахована страхова премія. Місцезнаходження застрахованої площі повинно бути вказане в заяві Страхувальника на страхування, що подається Страховику, та Договорі страхування.

1.5.8. **Застрахована сільськогосподарська тварина** – тварина, що вказана в Договорі страхування як застрахована, по відношенню до якої діє страховий захист.

1.5.9. **Зернові культури** – культури, які вирощуються на продовольче і фуражне зерно. Це типові хліба – пшениця, жито, ячмінь, овес, тритікале (гібрид пшениці та жита); просовидні хліба – кукурудза, просо, сорго, рис, могар, чумиза; зернобобові – горох, соя, квасоля, чина, сочевиця, боби, нут, люпин, лобія; з інших родин – гречка.

1.5.10. **Земельна ділянка** - частина земної поверхні з установленими межами, певним місцем розташування, цільовим (господарським) призначенням та з визначеними щодо неї правами.

1.5.11. **Індекс врожайності (коефіцієнт врожайності)** - показник, що характеризує рівень фактичної врожайності району по відношенню до середньої врожайності району. Виражається в частках одиниці і може приймати значення менше, більше, а також рівне одиниці.

1.5.12. **Індексне страхування** – страхування сільськогосподарських культур або багаторічних насаджень на основі розрахованих певних індексів багаторічних показників, наприклад середньої врожайності сільськогосподарської культури по адміністративній одиниці (*Індекс врожайності*), індексу показників погоди за окремий період, тощо. Для цілей страхування індекси розраховуються за багаторічними показниками строком не менше 5,10 або 15 років, або інший строк, який визначено в договорі страхування.

1.5.13. **Істотні умови (обставини) ризику** – обставини та відомості, що вказані у заяві на страхування, та/або у інший спосіб надані Страховикові Страхувальником або іншою особою від його імені, відносяться до обставин, що мають істотне значення для оцінки страхового ризику, та які вірогідно можуть вплинути на рішення Страховика страхувати заявлений ризик або ні, або на зміст істотних умов Договору страхування, у разі, коли ризик прийнято.

Страховальник зобов'язаний повідомляти Страховика про зміну істотних умов (обставин) ризику, що відбуваються після укладення Договору страхування (див. п. 11.3.1.), а Страховик має право переглянути умови страхування, включаючи страховий тариф, відповідно до зміни істотних умов ризику.

1.5.14. **Каменепад** – швидкий рух вниз зі схилу мас каменів в результаті дії сил земного тяжіння чи техногенних обставин.

1.5.15. **Катастрофічні ризики** - ризикові обставини, які спричиняють пошкодження або знищення більш як 30 відсотків площ рослинницької продукції, що застраховані, якщо інший відсоток рівня катастрофічності ризику не визначений в договорі страхування.

1.5.16. **Кормові культури** – кормові однорічні та багаторічні злакові та бобові трави, трав'янисті культури інших родин (хрестоцвітих, айстрових тощо), коренеплоди кормові, бульбоплоди.

1.5.17. **Культури відкритого ґрунту** – культури, які вирощуються безпосередньо на полі або відкритому ґрунті без застосування додаткових споруд з захисту від навколишнього середовища.

1.5.18. **Культури закритого ґрунту** – культури, які вирощують в утепленому ґрунті, побудованих чи спеціально пристосованих спорудах, де підтримується сприятливий природний або штучний мікроклімат для вирощування культур у несезонний період.

1.5.19. **Ліміт відповідальності Страховика** – максимальний розмір страхового відшкодування, яке виплачується по кожному чи одному страховому випадку, по окремому страховому ризику або виду сільськогосподарської продукції, або по всім страховим випадкам за Договором страхування в сукупності, в залежності від того як це визначено в договорі страхування.

1.5.20. **Майно** – врожай, посіви, насадження, сільськогосподарські та/або свійські тварини, птиця, кролі, хутрові звірі, які розводяться, бджолосім'ї в вуликах, товарна риба та продукти її розмноження (ікра та молоки), інші водні живі ресурси.

1.5.21. **Овочеві культури** – однорічні, дворічні, багаторічні трав'янисті культури, які в результаті розвитку і плодоношення дають продукт – качани, коренеплоди та інше.

1.5.22. **Первісна щільність** – щільність (кількість) рослин на 1 м<sup>2</sup> площі посівів (посадок) після отримання сходів рослин. Зазначається в відповідному акті огляду (стану) сходів посівів (посадок) застрахованих сільськогосподарських культур.

1.5.23. **Подія** - означає випадок (включаючи короткотерміновий вплив умов (небезпек) та/або тривале, чи таке, що повторюється, підпадання під дію тих самих умов), що призвів до завдання випадкової майнової шкоди ні очікуваної ні навмисної с точки зору розсудливої особи, що знаходиться на місці Страховальника.

Уся шкода або збитки, що виникли з одного випадку або, в основному, з одних і тих умов або обставин, будуть вважатися такими, що виникли з однієї Події.

Подія повинна бути зареєстрована компетентними органами й оформлена документально.

1.5.24. **Поле (ділянка)** – частина орних земель сільськогосподарського призначення, відокремлена цілісна ділянка посівної площі, що має власні межі, місцезнаходження якої визначається координатами за допомогою даних глобальної навігаційної супутникової системи та/або відповідно до карт-схем полів (ділянок), та/або геоінформації відповідно до Державного земельного кадастру.

1.5.25. **Рівень застрахованої врожайності** – показник врожайності, що визначений з урахуванням Рівня страхового покриття врожаю, обраного Страховальником. Рівень застрахованої врожайності встановлюється один і той самий для всіх полів (ділянок) в одному адміністративному районі, переданих Страховальником на страхування.

1.5.26. **Рівень страхового покриття врожаю (врожайності)** – це відсоток врожаю (врожайності), у межах якого страховик гарантує відшкодування збитку. Наприклад, якщо покриття врожайності складає 70%, то це означає, що гарантований (прийнятий на страхування) рівень врожайності складає 70% від очікуваної врожайності, зазначеної в договорі страхування. У такому випадку фізичним збитком з одиниці площі вважатиметься падіння врожайності нижче гарантованого (застрахованого) рівня, тобто нижче 70% від

середньої врожайності підприємства за певний період.

1.5.27. **Свійська птиця** - деякі види птахів (кури, індики, гуси, качки, цесарки, перепілки, голуби тощо), що розводяться людиною для одержання від них продукції (яєць, м'яса, пуху, пір'я тощо), а також з декоративною та спортивною метою. Птиця поділяється на сухопутну (кури, індики, цесарки, перепели, голуби) та водоплавну (гуси, качки).

1.5.28. **Сільськогосподарська продукція** (*сільськогосподарські товари*) - продукція/товари, що підпадають під визначення груп 1-24 Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТЗЕД) згідно із Законом України "Про Митний тариф України" ( 2371-14 ), за винятком підакцизних товарів, крім товарів первинного виноробства - виноматеріалів (коди УКТЗЕД 2204 29 - 2204 30) ( 2371a-14 ), якщо при цьому такі товари (продукція) вирощуються, відгодовуються, виловлюються, збираються, виготовляються, виробляються, переробляються безпосередньо виробником цих товарів (продукції), а також продукти обробки та переробки цих товарів (продукції), якщо вони були придбані або вироблені на власних або орендованих потужностях (площах) для продажу, переробки або внутрішньогосподарського споживання

До сільськогосподарської продукції (товарів) також належать відходи, отримані при виробництві сільськогосподарської продукції (товарів), визначених у групах 1-24 УКТ ЗЕД (2371a-14), а саме: органічні добрива (гній, перегній, пташиний послід, а також полова, бадилля тощо), суміші органічних та мінеральних добрив, у яких частка органічних добрив становить більше 50 відсотків від загальної ваги таких сумішей, а також усе біологічне паливо та енергія, отримані при переробці та утилізації сільськогосподарської продукції (товарів) та їх відходів (біогаз, біодизель, етанол, тверде біопаливо, у виробництві якого була використана сільськогосподарська продукція (її відходи) в розмірі більше 50 відсотків від усієї використаної продукції, електрична енергія, пар, гаряча вода тощо.

1.5.29. **Сільськогосподарські тварини** - тварини, що утримуються та розводяться людиною для отримання продуктів і сировини тваринного походження.

1.5.30. **Сільськогосподарський товаровиробник** - юридична особа незалежно від організаційно-правової форми, яка займається виробництвом сільськогосподарської продукції та/або розведенням, вирощуванням та виловом водних біоресурсів у внутрішніх водоймах та її переробкою на власних чи орендованих потужностях, у тому числі з власновиробленої сировини на давальницьких умовах, та здійснює операції з її постачання.

1.5.31. **Спеціалізована служба (представник Страховика)** – суб'єкт підприємницької діяльності або юридична особа, що надає організаційну та/або іншу необхідну допомогу від імені Страховика на користь Страхувальника /Вигодонабувача при виконанні Страховиком зобов'язань згідно умов Договору страхування.

1.5.32. **Страховий акт** – документ, що підтверджує факт настання страхового випадку, розмір збитку та суму страхового відшкодування, який складається Страховиком у визначеній ним формі.

1.5.33. **Страховий ризик** (*Небезпека, на випадок якої здійснюється страхування*) - певна подія, на випадок настання якої проводиться страхування і яка має ознаки ймовірності та випадковості настання (див. також п. 4).

1.5.34. **Технічні культури** – олійні, ефіроолійні, прядивні, цукроносні, крохмаленосні, лікарські та наркотичні рослини.

1.5.35. **Фактична врожайність** – кількість врожаю у центнерах на одиницю площі у рік дії Договору страхування, що визначається шляхом ділення загальної кількості (маси) врожаю, встановленого за методом визначення біологічної врожайності або методом механізованого збирання, на загальну площу вирощування застрахованих посівів. Метод визначення врожайності визначається Сторонами при укладенні Договору страхування.

1.5.36. **Франшиза** - частина збитків Страхувальника, що не відшкодовується Страховиком згідно з Договором страхування, в якому може бути передбачена:

- *умовна франшиза* – при якій Страховик не відшкодовує збитки, що не перевищують розмір умовної франшизи, але відшкодовує в повному розмірі збитки, сума яких перевищує розмір умовної франшизи.

- *безумовна франшиза* – коли Страховик не відшкодовує збитки, що не перевищують розмір умовної франшизи, але будь який збиток, який перевищує суму безумовної франшизи, Страховик відшкодовує за вирахуванням суми безумовної франшизи;

1.6. Інші терміни, які не наведені у цих Правилах, варто тлумачити відповідно до чинного законодавства та агро- та/або зоотехнічних нормативних документів.

## 2. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ

2.1. Предметом Договору страхування є майнові інтереси, що не суперечать закону, пов'язані з відшкодуванням збитків, понесених Страхувальником або іншою особою, визначеною Страхувальником у Договорі страхування, при вирощуванні, збиранні врожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень, вирощуванні (розведенні), відгодівлі (утриманні) сільськогосподарських тварин, птиці, кролів, бджолосімей та хутрових звірів, вирощуванні, розведенні, вилову (добуванні) риби та інших водних біо-ресурсів, іншої тваринницької продукції.

2.2. Договір страхування.

За Договором страхування, укладеним на підставі цих Правил,

*Страховик*, за встановлену Договором страхування плату (страховий внесок, страховий платіж, страхову премію), *бере на себе зобов'язання*, у разі настання страхового випадку здійснити страхову виплату відповідно до умов Договору страхування Страхувальнику або іншій особі, визначеній Страхувальником у Договорі страхування - Вигодонабувачу, щодо відшкодування збитку, понесеного у зв'язку з:

- пошкодженням, загибеллю (втратою) посівів (посадок), та/або
- загибеллю (втратою), вимушеним забоем (знищенням), травматичним пошкодженням або захворюванням сільськогосподарських тварин, птиці, кролів, хутрових звірів, бджолосімей, риби та інших водних біоресурсів, та/або
- недобором (недоотриманням) тваринницької продукції, продукції бджільництва, та/або
- загибеллю (недобором, недоотриманням) врожаю, внаслідок настання подій (небезпек або страхових ризиків), які передбачені договором страхування, а Страхувальник зобов'язується сплачувати страхові платежі у визначені строки та виконувати інші умови Договору.

## 3. МАЙНО, ЩО ПІДЛЯГАЄ СТРАХУВАННЮ

3.1. На підставі цих Правил ТОВАРИСТВО З ДОДАТКОВОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ СТРАХОВА КОМПАНІЯ «СХІД - ЗАХІД» здійснює страхування:

3.1.1. Усіх видів посівів сільськогосподарських культур (зернові, овочеві, баштанні, кормові технічні, тепличні культури, тощо) та багаторічних насаджень (дерева і кущі плодово-ягідних насаджень у садах та/або ягідниках, виноградники, технічні, лісозахисні та інші багаторічні деревинно-чагарникові насадження, розплідники, квіткові культури тощо), які вирощуються на відкритому ґрунті та в теплиці;

3.1.2. Врожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень плодоносного віку;

3.1.3. Сільськогосподарських тварини (велика рогата худоба, коні, свині, вівці, кози, віслюки, мули, верблюди тощо), птиці, кролів, хутрових звірів, які розводяться, свійської птиці, бджолосім'ї в вуликах;

3.1.4. Товарної риби та продуктів її розмноження (ікра та молоки), інших водних біоресурсів.

3.2. За особливими умовами, які вказуються в Договорі страхування, може бути застрахована також інша сільськогосподарська продукція, ніж та, що зазначена у пункті 3.1. цих Правил.

3.3. Певна сільськогосподарська продукція, яка підлягає страхуванню за окремим Договором страхування, зазначається у такому Договорі страхування.

**3.4. Обмеження при страхуванні сільськогосподарських культур та багаторічних насаджень.** Якщо інше не передбачено умовами Договору, на страхування не приймаються:

3.4.1. Природні сінокоси і пасовища;

3.4.2. Сільськогосподарські культури, що висіваються на зелене добриво та/або зелений корм;

3.4.3. Сіяні підпокривні і безпокривні багаторічні трави, а також врожай таких трав;

- 3.4.4. Сільськогосподарські культури, які висівались Страхувальником протягом останніх трьох років, але жодного разу не давали врожаю;
- 3.4.5. Сорти та гібриди сільськогосподарських культур, які не районовані в регіоні місця страхування у відповідному порядку;
- 3.4.6. Посіви, багаторічні насадження, які не знаходяться в зоні офіційного землевпорядкування, як сільськогосподарські угіддя;
- 3.4.7. Багаторічні насадження по яким Страхувальник протягом трьох років, що передували страхуванню, не одержував врожай, або знос яких становить понад 70% (густота їх менше 70 відсотків необхідної кількості дерев (кущів) на 1 гектар), а також ті, що підлягають списанню з балансу у зв'язку з плановою реконструкцією і викорчуванням, природним відмиранням, вражені хворобами;
- 3.4.8. Посіви (посадки) сільськогосподарських культур, що знаходяться в зоні, якій загрожують обвали, зсуви, повені та інші стихійні явища – з моменту оголошення у встановленому порядку про таку загрозу відповідними органами нагляду, у віданні яких знаходяться такі дії;
- 3.4.9. Сільськогосподарські культури суцільного способу посіву, які засіяні на полях (ділянках) з ухилом більше 7° від нульового рівня, а просапні культури – з ухилом більше, ніж 3°.
- 3.4.10. Сільськогосподарські культури, які на момент укладання Договору страхування мають явні ознаки ураження хворобами і шкідниками та порушення нормальної вегетації.

Сільськогосподарські культури, перераховані в цьому пункті вище, можуть бути застрахованими тільки в тому випадку, якщо це прямо зазначено в Договорі страхування, за умови встановлення у ньому відповідних особливостей страхування вказаних культур.

**3.5. Продуктивні тварини приймаються на страхування, диференційованими за віковими групами:**

**3.5.1. Доросле поголів'я тварин у віці:**

- свині, кролі не молодше 4 місяців,
- велика рогата худоба, вівці, кози, віслюки, мули від 6 місяців,
- свійська (домашня) птиця від 6 місяців,
- хутрові звірі, які розводяться, від 6 місяців,
- коні від 1 року,
- бджолосім'ї в вуликах (без врахування віку);

**3.5.2. Молодняк:**

- велика рогата худоба не молодше 4 місяців,
- коні не молодше 6 місяців,
- домашня птиця яйценосних порід не молодше 3 місяців,
- свійська птиця віком від 2 місяців;
- кролі не молодше 2 місяців,
- хутрові звірі, які розводяться, не молодше 2 місяців.

Сільськогосподарські тварини, що є старші або молодші вказаного в цьому пункті можуть бути застраховані на умовах, зазначених в Договорі страхування.

Договором страхування може бути передбачено інше обмеження віку сільськогосподарських тварин, на яких поширюється страховий захист.

Сільськогосподарські тварини можуть прийматися на страхування за описом або без опису - за загальною кількістю голів у групах.

**3.6. Обмеження при страхуванні сільськогосподарських тварин, птиці, кролів, хутрових звірів які розводяться, бджолосім'ей в вуликах.**

Якщо інше не передбачено умовами Договору на страхування не приймаються сільськогосподарські тварини, птиця, кролі, хутрові звірі, які:

- 3.6.1. До укладання Договору страхування були хворими та/або у яких лабораторними дослідженнями встановлена позитивна реакція на інфекційну хворобу;
- 3.6.2. Перебувають у місцевості, де оголошений карантин, який має безпосереднє відношення до цих тварин;

- 3.6.3. Утримуються у спорудах (ставках), що знаходяться в зоні підвищеного ризику, якій загрожує повінь, зсув, обвал чи інші стихійні явища - з моменту оголошення, в установленому чинним законодавством України порядку, про загрозу;
- 3.6.4. Перебувають в стані пологового чи післяродового залежування;
- 3.6.5. Утримуються до не відповідних зооветеринарних вимог;
- 3.6.6. Не досягли або перевищують вікову межу, обумовлену цими Правилами;
- 3.6.7. Не пройшли необхідну реєстрацію в органах зооветеринарного нагляду (не мають зооветеринарного свідоцтва);
- 3.6.8. Не пройшли необхідні щеплення (що підтверджується ветеринарною довідкою встановленого зразка).

### **3.7. Обмеження при страхуванні товарної риби та продукти її розмноження, інших водних біоресурсів.**

На страхування не приймаються риба та продукти її розмноження, інші водні біоресурси:

- 3.7.1. Якщо Страхувальник не виконав необхідні заходи для нормального розвитку і зростання рибного стада (недостатнє годування та/або недотримання нормативів годування, недотримання норми посадки, низька якість рибопосадкового матеріалу і т. ін.);
- 3.7.2. Які утримуються у водоймах (ставках), що знаходяться в зоні підвищеного ризику, якій загрожує повінь, зсув, обвал чи інші стихійні явища - з моменту оголошення, в установленому чинним законодавством України порядку, про загрозу.

Однак, перераховані в цьому пункті вище водні живі ресурси можуть бути застрахованими тільки в тому випадку, якщо це прямо зазначено в Договорі страхування, за умови встановлення у ньому відповідних особливостей страхування вказаних ресурсів.

## **4. СТРАХОВІ РИЗИКИ**

Страховими ризиками або небезпеками, на випадок яких здійснюється страхування за цими Правилами, є визначені нижче події:

### *Загальні небезпеки*

4.1. **Пожежа (дія вогню)** - неконтрольований процес горіння, що здатний самостійно поширюватися поза місцями, спеціально призначеними для його розведення і підтримання, а також пошкодження або знищення майна продуктами горіння і засобами пожежогасіння, що застосовуються з метою попередження пожежі.

4.2. **Удар блискавки** – спрямований в наземні об'єкти розряд атмосферної електрики (атмосферний електричний або плазмового розряду), що викликає займання, ушкодження або повне знищення посівів сільськогосподарських культур та/або призводить до загибелі або завдання шкоди сільськогосподарським тваринам.

4.3. **Вибух** - раптове звільнення великої кількості енергії за короткий період часу, пов'язане з властивістю газів або парів до розширення.

4.4. **Землетрус** - коливання земної кори, зумовлене природними геофізичними явищами, що викликають розломи, зсуви, зміщення ділянок земної поверхні.

4.5. **Лавина (Снігова лавина)** - маса снігу, що зривається із гірського схилу і котиться вниз з великою швидкістю (сніговий обвал).

4.6. **Протиправні дії третіх осіб** - навмисні дії будь-яких осіб, які не є стороною Договору страхування, що призвели до викрадення, пошкодження знищення застрахованого майна (в тому числі внаслідок руйнування захисних споруд, руйнування будівель і споруд, припинення подачі електроенергії та/або тепла та/або води) та містять ознаки правопорушення (злочину):

4.6.1. **Викрадення** - протиправне відкрите чи приховане(таємне) вилучення чужого майна, а також протиправне таємне або відкрите захоплення і утримання сільськогосподарських тварин у власника чи користувача всупереч їх волі шляхом крадіжки, грабежу чи розбою;

4.6.2. **Крадіжка** - таємне викрадення чужого майна (врожаю, тварин, птиці и т.і.), в тому числі - шляхом проникнення в закриті приміщення з використанням відмичок, підроблених ключів, інших інструментів або технічних засобів, а також зі зломом конструктивних елементів будівель і приміщень;

4.6.3. **Грабіж** – відкрите викрадення майна;

4.6.4. **Розбій** – напад з метою заволодіння майном (тваринами, птицями), поєднаний із насильством, небезпечним для життя чи здоров'я особи, яка зазнала нападу, або з погрозою застосування такого насильства;

4.6.5. **Хуліганство** – грубе порушення громадського порядку з мотивів явної неповаги до суспільства, що супроводжується особливою зухвалістю чи винятковим цинізмом;

4.6.6. **Підпал** – свідоме викликання пожежі шляхом застосування джерела вогню до певних предметів.

4.7. **Падіння пілотованих та безпілотних літальних апаратів**, їх частин та предметів, що випали та/або відділилися від них.

*Основні небезпеки для сільськогосподарських культур та багаторічних насаджень*

#### 4.8. Дія атмосферних опадів:

4.8.1. **Град** – опади у вигляді льодяних ядер сферичної форми чи часток криги (градини), діаметром від 5 до 50 мм, інколи більше, що випадають ізольовано, або в вигляді неправильних комплексів. Градини утворені тільки з прозорої криги або ряду її прошарків товщиною не менше 1 мм, що чергуються з напівпрозорими прошарками;

4.8.2. **Злива** (сильна злива) – сильний дощ з кількістю опадів 30 мм і більше за 1 годину і менше;

4.8.3. **Тривалі дощі** - інтенсивні атмосферні опади (дощі), що випадають безперервно або з незначною перервою протягом доби, інколи декількох діб (2-3) з кількістю опадів 100 мм і більше.

#### 4.9. Дія вітру:

4.9.1. **Буря** – сильний тривалий вітер (рух повітряних мас), вище 9-ти балів за шкалою Бофорта і швидкістю понад 20 м/с, який може супроводжуватись атмосферними опадами;

4.9.2. **Смерч** – сильний мікомасштабний вихор з дуже низьким атмосферним тиском у центральній частині, який опускається до поверхні землі з основи купчасто-дощової хмари у вигляді темної вирви чи хобота, і має вертикальну вісь, невеликий поперечний перетин і дуже низький тиск у центральній його частині.

4.9.3. **Ураган** – сильний вітер руйнівної сил та значної тривалості, який викликає катастрофічні руйнування. Швидкість вітру в урагані більше 32 м/с;

4.9.4. **Шквал** – різке, короткочасне підсилення швидкості вітру під час грози або перед грозою. Максимальна швидкість вітру при шквалах може перевищувати 40 м/с;

4.9.5. **Сильний вітер** – рух повітря з максимальною швидкістю 18,0 – 25,0 м/с (не менше 25 м/с, у високогір'ї Карпат і гірському районі Криму - 40 м/с і більше), викликаний нерівномірним розподілом атмосферного тиску і спрямований із зони високого тиску до зони низького;

4.9.6. **Пилова буря** – перенесення великої кількості пилу внаслідок сильного вітру, що призводить до руйнування поверхневого шару ґрунту, не закріпленого рослинністю. Сильна пилова /піщана/ буря – при швидкості вітру 15 м/с і більше протягом 12 годин і більше. Пилові бурі завдають значних пошкоджень посівам – оголюють кореневу систему рослин, заносять посіви шаром ґрунту або піску, виносять з полів (ділянок) продуктивні шари ґрунту тощо;

4.9.7. **Суховій** – вітер зі швидкістю більше 5 м/с при відносній вологості повітря 30 % і нижче, температурі повітря 25°C і вище, дефіциту вологості повітря 15 мілібарів і більше;

4.9.8. **Видування** (здування) - здування сильним (понад 10-15 м/сек.) і тривалим вітром верхніх шарів ґрунту разом з посіяним насінням, а іноді і зі сходами рослин. Спостерігаються на безструктурних розпилених ґрунтах при сильному вітрі в суху погоду.

#### 4.10. Дія води та/або вологи:

4.10.1. **Вимокання** - весняна загибель рослин внаслідок недостачі кисню для дихання, що зумовлюється тривалим перебуванням їх в умовах застою талої води (протягом 10-15 днів і більше);

4.10.2. **Поводь, паводок** – надлишок вологи (рясні опади або інтенсивне таїння снігу), що викликає застоювання води на полях і, як наслідок, загибель рослин в результаті порушення

газообміну, або втрату чи повну загибель врожаю внаслідок неможливості проведення збиральних робіт.

#### 4.11. Дія низьких температур та снігу:

4.11.1. **Вимерзання** – загибель зимуючих культур внаслідок зниження температури повітря або ґрунту нижче критичної для рослин меж протягом 1 доби і більше у відповідному регіоні у період до 1-го травня;

4.11.2. **Заморозок** – зниження температури нижче 00С на поверхні ґрунту і рослин, що спостерігається у вегетаційний період при позитивних середньодобових температурах повітря;

4.11.3. **Льодова кірка** – шар льоду, що утворюється внаслідок чергування відлиг та морозів і щільно прилягає до поверхні ґрунту.

Розрізняють два види льодяних кірок:

- притерта - шар льоду на поверхні ґрунту, що може сягати 20 см товщини.

- наст (висяча) - шар льоду на поверхні снігового покриву;

4.11.4. **Ожеледь** – шар льоду на поверхні ґрунту (притерта льодяна кірка) або снігового покриву (висяча льодяна кірка), що утворюється в результаті сонячної радіації, глибоких відлиг, які змінюються на морозі, опадів або туману в холодний період року;

4.11.5. **Випирання** – загибель рослин внаслідок розриву кореневої системи, оголення вузлів куштиння озимих культур чи кореневої шийки багаторічних трав у результаті неодноразового відтавання і замерзання верхнього перезволоженого шару ґрунту;

4.11.6. **Випрівання** – загибель рослин озимих культур та багаторічних трав внаслідок тривалого перебування рослин під високим сніговим покривом, коли температура ґрунту на глибині залягання вузла куштиння близька до 0° упродовж 80-100 днів (не обов'язково підряд) та при слабкому промерзанні або талому ґрунті.

#### 4.12. Переміщення землі та/або ґрунту:

4.12.1. **Земельний зеув** – зміщення великих мас ґрунту, що викликає пошкодження чи загибель рослин в результаті механічного пошкодження надземної частини рослин або робить неможливим своєчасне виконання технологічних операцій при вирощуванні сільськогосподарських культур;

4.12.2. **Земельний або земельно-водний селі** – потік ґрунту або муловий (земельно-водний) потік, що відбувається під час рясних опадів.

#### 4.13. Посуха та зневоднення або нестача вологи:

4.13.1. **Посуха (засуха)** – тривалий дефіцит опадів при підвищеному температурному режимі у теплий період року. Розрізняють атмосферну, або повітряну, засуху, коли опадів недостатньо, утримуються високі температури повітря на фоні низької відносної вологості повітря (менше 30 відсотків), та ґрунтову посуху, коли відбувається значне висушування ґрунту.

Критерії посухи – зниження відносної вологості повітря вдень до 30% і менше протягом 10 днів і більше, зниження запасів продуктивної вологи орного шару ґрунту до 10 мм і менше у період сівби озимини і ярини; зниження запасів продуктивної вологи в метровому шарі ґрунту до 30% і менше найменшої польової вологоємності (НПВ) в інші періоди вегетації;

4.13.2. **Зневоднення на землях, які підлягають примусовому зрошенню або заводненню** – зниження рівня води в системах зрошення внаслідок впливу на ці системи природних явищ (землетрусів, зсувів і т.п.) або протиправних дій третіх осіб, що робить неможливим проведення зрошення;

4.13.3. **Випадіння рослин озимих культур** - явище, що спостерігаються при різкому і активному наростанні тепла в період відновлення вегетації та одночасно при недостатчі вологи у верхньому шарі ґрунту, коли вторинна коренева система не встигає використовувати вологу більш глибоких шарів ґрунту і рослини гинуть. Це явище більш розповсюджене при пізніх веснах;

4.13.4. **Ґрунтова кірка** – сильно ущільнений, зцементований поверхневий шар ґрунту. В одних випадках кірка відстає у вигляді плиток, в інших є монолітним міцним шаром, який поступово переходить у нижні пухкі шари. Кірка на поверхні ґрунту виникає після сильних

дощів (більше 10 мм) при наступному підвищенні денних температур повітря до 15 – 25° С і температури поверхні ґрунту до 25 – 40°С.

4.14. **Вторинні хвороби рослин** - масовий розвиток захворювань рослин, що викликаються напівпаразитичними збудниками, що є наслідком первинного механічного пошкодження рослин унаслідок настання ризиків /небезпек, що вказані вище у пунктах 4.6.-4.12.

4.15. **Епіфітотія** – широке поширення на території однієї або кількох адміністративно-територіальних одиниць заразної хвороби рослин, що значно перевищує звичайний рівень захворюваності на цю хворобу на відповідній території:

4.15.1. **Епіфітотійний розвиток хвороб рослин** – масове розповсюдження хвороб рослин, яке кваліфіковане Державною станцією захисту рослин як “Епіфітотія”, і виникло не з вини Страхувальника;

4.15.2. **Епіфітотійне розмноження шкідників рослин** – раптове, масове розмноження шкідників рослин, яке кваліфіковане Державною станцією захисту рослин як “Епіфітотія”, і виникло не з вини Страхувальника.

*Основні небезпеки для тварин*

4.16. **Аварія - небезпечна подія техногенного характеру, що спричинила ураження,** травмування населення або створює на окремій території чи території суб'єкта господарювання загрозу життю або здоров'ю населення та/або тварин та призводить до руйнування будівель, споруд, обладнання і транспортних засобів, порушення виробничого або транспортного процесу чи спричиняє наднормативні, аварійні викиди забруднюючих речовин та інший шкідливий вплив на навколишнє природне середовище.

4.17. **Вимушений забій** – забій застрахованих сільськогосподарських тварини та (або) птиці при отриманні нею травм, фізичних ушкоджень тощо та у випадках, якщо подальше лікування є неефективним чи економічно недоцільним і проводиться під наглядом спеціаліста ветеринарної медицини

4.18. **Епізоотія** - широке поширення заразної хвороби тварин за короткий проміжок часу, що значно перевищує звичайний рівень захворюваності на цю хворобу на відповідній території.

4.19. **Стихійне лихо** - природне явище, що діє з великою руйнівною силою, заподіює значну шкоду території, на якій відбувається, порушує нормальну життєдіяльність населення, завдає матеріальних збитків: землетрус, лавина, град та інші надзвичайні атмосферні опади (злива, тривалі дощі, снігопад, льодовий дощ, тощо), дія вітру (буря, смерч, ураган, шквал, сильний вітер), паводок, повінь, льодохід, переміщення чи осідання ґрунту (сель, обвал, зсув), різка зміна температури води та ін.

Факт настання стихійного лиха повинен бути підтвердженом Українським гідрометеорологічним центром або Державною службою України з надзвичайних ситуацій.

4.20. **Хвороба** - будь-який розлад здоров'я тварин (за виключенням станів, що виникли внаслідок нещасного випадку).

4.21. **Нещасний випадок** - обмежена в часі раптова, випадкова, непередбачувана та не залежна від волі Страхувальника подія (зовнішній вплив на застраховану тварину) внаслідок якої завдана шкода здоров'ю або настала загибель або падіж сільськогосподарських тварин.

До нещасних випадків зазвичай відносять: дію електричного струму, сонячний або тепловий удар, замерзання, задушення, отруєння токсичними речовинами, укуси змій або отруйних комах, утоплення, укуси інших тварин, падіння в ущелину, напад диких звірів або бродячих собак, загибель або поранення на полюванні, потрапляння під транспортні засоби та інші травматичні ушкодження (включаючи ускладнення при пологах), порушення режиму водопостачання в результаті аварій гідротехнічних споруд викликаних стихійними лихами, в т.ч. розриву гребель (у зв'язку з весняною повінню або пошкодженням гризунами, що мешкають у водоймищах), заморів, пов'язаних з господарською діяльністю людини (обприскування посівів отрутохімікатами, внесення органічних і мінеральних добрив на поля), потрапи рибеїдною птицею (бакланами, чайками і ін.), вимушений забій (знищення) за розпорядженням спеціалістів ветеринарної служби у зв'язку із заходами боротьби із інфекційними хворобами.

4.22. **Патологічні пологи** – будь-які порушення родової діяльності сільськогосподарської тварини.

4.23. Факт настання небезпеки, на випадок якої здійснюється страхування (страхового ризику), та її точні визначення та чисельні характеристики (показники) повинні бути підтверджені висновком компетентного органу: Українським гідрометеорологічним центром або Державною службою України з надзвичайних ситуацій або Міністерством внутрішніх справ або іншим органом відповідної компетенції.

4.24. За згодою Сторін Договором страхування можуть бути передбачені інші небезпеки, на випадок яких здійснюється страхування (страхові ризики).

## 5. СТРАХОВІ ВИПАДКИ

5.1. Страхуваним випадком, в залежності від виду майна, що підлягає страхуванню, визнається:

- загибель (втрата, пошкодження) застрахованих посівів сільськогосподарських культур або посадок багаторічних насаджень, та/або
- загибель всього або частини (недобір, недоотримання) застрахованого врожаю, продукції бджільництва, та/або
- загибель (падіння, вимушений забій або знищення), втрата (зникнення), травматичне пошкодження або захворювання (розлад здоров'я) застрахованих сільськогосподарських тварин, птиці, кролів, хутрових звірів, бджолосімей, водних біоресурсів і тваринницької продукції, що викликані подією (страховим ризиком або небезпекою), передбаченою цими Правилами (див. п.4) та/або договором страхування, яка сталася протягом строку дії Договору страхування та внаслідок якої Страхувальник зазнав збитків.

5.2. При страхуванні сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень Договір страхування, в залежності від способу розрахунку вартості застрахованого майна та страхового відшкодування, може бути укладений на наступних умовах:

5.2.1. Страхування майбутнього врожаю сільськогосподарських культур;

5.2.2. Страхування врожаю сільськогосподарських культур за індексом врожайності;

5.2.3. Страхування посівів сільськогосподарських культур та посадок багаторічних насаджень, включаючи страхування витрат на посадку та вирощування.

5.3. **При страхуванні майбутнього врожаю сільськогосподарських культур та страхуванні врожаю сільськогосподарських культур за індексом врожайності:**

5.3.1. Страхуваним випадком визнається загибель всього або частини застрахованого врожаю, або недобір (недоотримання) врожаю, викликаних прямою дією будь-якої або декількох вказаних в договорі страхування застрахованих небезпек (див. п.4):

- Дією атмосферних опадів (град, злива, тривалі дощі);
- Дією вітру (бура, смерч, ураган, шквал, сильний вітер, пилова буря, суховій, видування);
- Дією води та/або вологи (вимокання, поводь, паводок);
- Дією низьких температур та снігу (вимерзання, заморозок, льодова кірка, ожеледь, випирання, випрівання);
- Переміщенням землі та/або ґрунту (земельний зсув, земельний або земельно-водний сіль);
- Посухою та зневодненням або нестачею вологи (посуха (засуха), зневоднення на землях, які підлягають примусовому зрошенню або заводненню, випадіння рослин озимих культур; ґрунтова кірка);
- Вторинними хворобами рослин;
- Епіфітотією (Епіфітотійний розвиток хвороб рослин; Епіфітотійне розмноження шкідників рослин);
- Пожежею (дією вогню), Ударом блискавки; Вибухом; Землетрусом; Лавиною; Протиправними діями третіх осіб; Падінням пілотованих та безпілотних літальних апаратів;
- Порушенням постачання електричної, теплової енергії, води в результаті стихійного лиха або аварії, що трапилась не з вини страхувальника, при страхуванні врожаю сільськогосподарських культур, вирощуваних у захищеному ґрунті або на меліорованих

землях, що сталися протягом строку дії Договору страхування та внаслідок яких Страхувальник зазнав збитків.

5.3.2. Не вважається страховим випадком загибель всього або частини застрахованого врожаю, або недобір (недоотримання) врожаю якщо вони настали у разі:

5.3.2.1. Коли за агротехнічними умовами для даної місцевості і року, врожай сільськогосподарських культур та багаторічних насаджень повинен бути зібраним;

5.3.2.2. Проведення Страхувальником робіт із заорання пошкоджених посівів, пересівання або допуску випасу худоби до огляду таких площ Страховиком (представником Страховика) та складання Сторонами відповідного акту огляду;

5.3.2.3. Техногенних аварій, будь-якого забруднення та зараження врожаю та посівів сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень та навколишнього середовища до, під час або після періоду дозрівання врожаю;

5.3.2.4. Невиконання Страхувальником умов та термінів/строків проведення належних заходів згідно технологічної карти, недотримання агротехнічних правил та норм агротехніки, у тому числі ті, що викликані неякісним посівним матеріалом, та/або відсутністю у Страхувальника необхідної кількості паливно-мастильних матеріалів, робочої сили, насіння, посадкового матеріалу, добрив та хімікатів тощо, недотримання санітарних або інших вимог щодо здійснення сільськогосподарських робіт, передбачених Договором страхування;

5.3.2.5. Хвороби рослин, якщо запобіжні заходи щодо розвитку та поширення не здійснювалися або здійснювалися не в повній мірі і факт яких не підтверджений компетентними органами як явище «Епіфітотії»;

5.3.2.6. Вторинних хвороб рослин, якщо вони не спричинені ризиками, зазначеними в Договорі страхування;

5.3.2.7. Ушкодження врожаю, посівів шкідниками рослин за умови, якщо дії та заходи боротьби з ними не проводилися або проводилися не в повній мірі.

**5.4. При страхуванні посівів сільськогосподарських культур та посадок багаторічних насаджень:**

5.4.1. Страховим випадком визнається загибель (втрата, пошкодження або знищення) застрахованих посівів сільськогосподарських культур та/або посадок багаторічних насаджень на всій або частині площі (ділянки), внаслідок прямої дії будь-якої або декількох вказаних в договорі страхування застрахованих небезпек (див. п.4):

- Дія атмосферних опадів (град, злива, тривалі дощі);
- Дія вітру (буря, смерч, ураган, шквал, сильний вітер, пилова буря, суховій, видування);
- Дія води та/або вологи (вимокання, поводь, паводок);
- Дія низьких температур та снігу (вимерзання, заморозок, льодова кірка, ожеледь, випирання, випрівання);

- Переміщення землі та/або ґрунту (земельний зсув, земельний або земельно-водний сіль);

- Посуха та зневоднення або нестача вологи (посуха (засуха), зневоднення на землях, які підлягають примусовому зрошенню або заводненню, випадіння рослин озимих культур; ґрунтова кірка);

- Вторинні хвороби рослин;

- Епіфітотія (Епіфітотійний розвиток хвороб рослин; Епіфітотійне розмноження шкідників рослин);

- Пожежа (дія вогню), Удар блискавки; Вибух; Землетрус; Лавина; Протиправні дії третіх осіб; Падіння пілотованих та безпілотних літальних апаратів;

- Порушення постачання електричної, теплової енергії, води в результаті стихійного лиха або аварії, що трапилась не з вини страхувальника, при страхуванні сільськогосподарських культур та багаторічних насаджень, вирощуваних у захищеному ґрунті або на меліорованих землях, що сталися протягом строку дії Договору страхування та внаслідок яких Страхувальник зазнав збитків.

5.4.2. Не визнається страховим випадком загибель посівів сільськогосподарських культур та/або посадок багаторічних насаджень якщо вони настали у разі:

5.4.2.1. Коли за агротехнічними умовами для даної місцевості і року, врожай сільськогосподарських культур та багаторічних насаджень повинен бути зібраним;

5.4.2.2. Проведення Страхувальником орання пошкоджених посівів, пересівання або допуску випасу худоби до огляду таких площ Страховиком (представником Страховика) та складання Сторонами відповідного акту огляду;

5.4.2.3. Техногенних аварій, будь-якого забруднення та зараження посівів сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень та навколишнього середовища до, під час або після періоду дозрівання врожаю;

5.4.2.4. Невиконання Страхувальником умов та термінів/строків проведення належних заходів згідно технологічної карти, недотримання агротехнічних правил та норм агротехніки, у тому числі ті, що викликані неякісним посівним матеріалом, та/або відсутністю у Страхувальника необхідної кількості паливно-мастильних матеріалів, робочої сили, насіння, посадкового матеріалу, добрив та хімікатів тощо, недотримання санітарних або інших вимог щодо здійснення сільськогосподарських робіт, передбачених Договором страхування;

5.4.2.5. Хвороби рослин, якщо запобіжні заходи щодо розвитку та поширення не здійснювалися або здійснювалися не в повній мірі і факт яких не підтверджений компетентними органами як явище «Епіфітотії»;

5.4.2.6. Вторинних хвороб рослин, якщо вони не спричинені ризиками, зазначеними в Договорі страхування;

5.4.2.7. Ушкодження врожаю та/або посівів шкідниками рослин за умови, якщо дії та заходи боротьби з ними не проводилися або проводилися не в повній мірі;

5.4.2.8. Списання, пересіву або переведення сільськогосподарської культури та/або багаторічних насаджень в інше користування без письмового узгодження зі Страховиком, якщо такі дії Страхувальника (Вигодонабувача) призвели до збільшення розміру збитків (шкоди);

5.4.2.9. Якщо під час огляду загиблих посівів застрахованих культур при настанні події в період відновлення весняної вегетації рослин виявлено відсутність залишків загиблої застрахованої культури у відповідній фазі розвитку і у кількості, зазначеної під час огляду при укладанні Договору страхування.

5.4.3. Відмирання (ломка) окремих гілок, паростків багаторічних насаджень не розглядається як страховий випадок.

5.4.4. Повна загибель визнається тільки тоді, коли в дерев або кущів відмирають підземна і наземна частини, коли крона (лоза), або коренева система ушкоджені настільки, що насадження підлягає викорчуванню, і коли ушкоджена надземна частина зрізується, якщо інше не передбачено умовами Договору страхування.

**5.5. При страхуванні сільськогосподарських тварин, птиці, кролів, хутрових звірів, бджолосімей, водних біоресурсів і тваринницької продукції:**

5.5.1. Страховим випадком визнається загибель (падіж, знищення, вимушений забій або прирізка), зникнення (викрадення), розлад здоров'я тварини, внаслідок прямої дії будь-якої або декількох вказаних в договорі страхування застрахованих небезпек (див. п.4):

- Вимушеного забою;
- Епізоотії;
- Стихійного лиха;
- Хвороби;
- Нещасного випадку;
- Патологічних положів;
- Пожежі (дії вогню);
- Удару блискавки;
- Вибуху;
- Протиправних дії третіх осіб;
- Порушення постачання електричної, теплової енергії, води в результаті стихійного лиха або аварії, що трапилась не з вини страхувальника - якщо умови утримання тварин

- передбачають обов'язкове використання електричної, теплової енергії та води, що сталися протягом строку дії Договору страхування та внаслідок яких Страхувальник зазнав збитків.
- 5.5.2. Не вважається страховим випадком загибель (падіння, знищення, вимушений забій або прирізка), зникнення (викрадення), розлад здоров'я тварини, якщо вони настали у разі:
- 5.5.2.1. Планового забою або забою тварин із господарських міркувань (вимушеного забою здорових тварин);
- 5.5.2.2. Загибелі тварини від виснаження;
- 5.5.2.3. Загибелі тварин внаслідок нападу іншої тварини, яка також є власністю Страхувальника;
- 5.5.2.4. Хвороб та травм тварин, що були відомі Страхувальнику до моменту укладення Договору страхування;
- 5.5.2.5. Загибелі тварин внаслідок алергічних реакцій на введення лікарських засобів або побічної, негативної дії лікарських засобів (в т. ч. вакцинації);
- 5.5.2.6. Використання тварин Страхувальником (Вигодонабувачем) не за призначенням або використанням за призначенням, не вказаним в Договорі страхування;
- 5.5.2.7. Безгосподарності Страхувальника та недотримання Страхувальником основних ветеринарно-зоотехнічних правил утримання тварин, в тому числі не проведення або несвочасне проведення (профілактичних та протиепізоотичних) заходів, передбачених ветеринарним планом господарства, невиконання рекомендацій та розпоряджень спеціалістів ветеринарної медицини;
- 5.5.2.8. Порушення Страхувальником годівлі, використання неякісних кормів або через недокорм тварин;
- 5.5.2.9. Зникнення тварин природним шляхом (заблукали, втекли з місця утримання тощо).
- 5.5.3. Якщо інше не передбачено умовами Договору страхування, не відшкодовуються збитки, завдані Страхувальнику внаслідок:
- 5.5.3.1. Загибелі тварин у зв'язку з припиненням подачі електроенергії, не пов'язаною із стихією або пов'язаною з аварією, що виникла з вини Страхувальника;
- 5.5.3.2. Втрати здатності тварин до запліднення, як результат інфекційної хвороби або нещасного випадку;
- 5.5.3.3. Пологів, якщо спеціаліста ветеринарної служби було викликано пізніше двох годин від початку пологової діяльності;
- 5.5.3.4. Загибелі тварин від харчового отруєння неякісними кормами;
- 5.5.3.5. Загибелі тварин внаслідок глистяної інвазії.
- 5.5.4. Страхове відшкодування не виплачується в разі загибелі (втрати), вимушеного забою (знищення) або прирізки сільськогосподарських тварин, птиці, кролів, хутрових звірів внаслідок дії подій, не пов'язаних із страховим випадком.
- 5.5.5. Не підлягають страховому відшкодуванню витрати Страхувальника, пов'язані зі щепленням та іншими заходами з імунізації тварин, які проводяться за вимогою служби ветеринарної медицини або є планово нею передбаченими.
- 5.5.6. Страхування окремої групи тварин або окремої тварини не дає права Страхувальнику на одержання страхового відшкодування за збитки, нанесені іншій групі тварин або окремій тварині, які також належать Страхувальнику, але не зазначені в Договорі страхування.
- 5.5.7. Тварини вважаються застрахованими за умови, що вони знаходяться в межах зазначеного в договорі «місця дії Договору страхування» (зокрема: територій, ділянок, приміщень, обладнаних для утримання тварин та догляду за ними, на місцях їх випасу, пасовищах та ін.).
- 5.5.8. Для цілей врегулювання збитків та застосування безумовної франшизи, якщо договором страхування не передбачено інше:
- 5.5.8.1. До одного страхового випадку за ризиком «заразні хвороби» відноситься втрата (загибель) тварин від однієї причини протягом 24 годин;
- 5.5.8.2. До одного страхового випадку за ризиком «стихійні лиха», масові отруєння відноситься втрата (загибель) тварин по одному заявленій події від однієї безперервної причини (події);

5.5.8.3. До одного страхового випадку за ризиком «порушення електро-, тепло-, водопостачання» відноситься втрата (загибель) тварин в результаті порушення електро-, тепло-, водопостачання, виник в результаті стихійного лиха, що сталося впродовж 24 годин, якщо інше не визначено договором страхування;

5.5.8.4. До одного страхового випадку за ризиком «пожежа» відноситься втрата (загибель) застрахованих тварин в результаті пожежі і застосованих заходів пожежогасіння по одному повідомленню про факт пожежі, що надійшов в компетентні державні органи.

5.6. Залежно від специфіки застрахованого майна та строку дії Договору страхування, умовами Договору страхування може бути передбачений повний або вибірковий перелік застрахованих небезпек (страхових ризиків), з визначених у пункті 4 цих, або передбачені інші застраховані ризики, якщо це не суперечить Закону, відповідає вимогам законодавства України, щодо страхування сільськогосподарської репродукції, постановам та розпорядженням Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг.

## **6. ВИКЛЮЧЕННЯ ІЗ СТРАХОВИХ ВИПАДКІВ І ОБМЕЖЕННЯ СТРАХУВАННЯ**

6.1. Якщо умовами Договору страхування не передбачено інше, Страховик не відшкодовує збитки, заподіяні Страхувальнику (Вигодонабувачу) внаслідок:

6.1.1. Дії ядерних ризиків та радіоактивності: прямої або опосередкованої дії ядерного (атомного) вибуху, радіації або радіоактивного забруднення, пов'язаної з будь-яким застосуванням атомної або ядерної енергії та/або використанням матеріалів, що розщеплюються, радіоактивного чи іншого іонізуючого випромінювання;

6.1.2. Війни, різного роду воєнних дій або військових заходів або інтервенції (незалежно від того, об'явлена війна чи ні) та їх наслідків, дії покинутих, забутих або таких що зберігаються зброя війни та боєприпасів, збройного конфлікту, а також внаслідок громадянської війни;

6.1.3. Народних заворушень, відділення територій, локаутів і страйків, державного перевороту;

6.1.4. Арешту або знищення майна військовою або цивільною владою, прямих або побічних наслідків терористичних актів, включаючи пошкодження або знищення майна від пожежі або вибуху, прямо чи опосередковано з цим пов'язаних;

6.1.5. Навмисних дій або необережності, недбалості Страхувальника, Вигодонабувача чи їх представників, штатного персоналу Страхувальника – юридичної особи, членів родини Страхувальника – фізичної особи або інших осіб, що спільно проживають та ведуть з ним спільне господарство, а також третіх осіб, які відповідно до договорів зі Страхувальником несуть зобов'язання щодо збереження застрахованого майна;

6.1.6. Крадіжки майна під час (або безпосередньо) після настання страхового випадку, якщо Страхувальником не було здійснено заходів для забезпечення збереження майна, яке залишилося після страхового випадку;

6.1.7. Зникнення майна безвісти;

6.1.8. Настання або визнання судом будь-якої відповідальності перед третіми особами;

6.1.9. Неналежного виконання (невиконання або часткового виконання) Страхувальником рекомендацій Страховика або уповноваженої Страховиком особи, правил та приписів органів пожежного нагляду та інших компетентних органів у встановлені строки;

6.1.10. Порушення Страхувальником встановлених правил зберігання вогнебезпечних та вибухонебезпечних речовин і предметів або інших правил експлуатації, визначених для інших категорій майна;

6.1.11. Подій (страхових ризиків), які виникли до початку дії Договору страхування, але були виявлені тільки після укладання Договору страхування;

6.1.12. Подій (небезпек), не передбачених Договором страхування.

6.2. Не підлягають відшкодуванню Страховиком непрямі збитки (упущена вигода), моральна шкода, збитки завдані третім особам внаслідок споживання (використання) проданої чи іншим шляхом переданої або розповсюдженої застрахованої сільськогосподарської продукції.

6.3. Залежно від специфіки застрахованого майна та строку дії Договору страхування, Сторони Договору страхування можуть зменшити перелік виключень із страхових випадків та

обмежень страхування, або передбачити інші виключення і обмеження страхування, якщо це не суперечить Закону.

## 7. ПОРЯДОК ВИЗНАЧЕННЯ РОЗМІРІВ СТРАХОВИХ СУМ. СТРАХОВА ВАРТІСТЬ. ФРАНШИЗА

- 7.1. Страхова вартість – це дійсна або оціночна вартість (ціна) об'єкту страхування (застрахованого майна) в місці його перебування в момент укладення Договору страхування. Зазвичай оціночна вартість застосовується при страхуванні врожаю, при страхуванні іншого майна застосовується дійсна вартість.
- 7.2. Страхова сума - грошова сума, в межах якої страховик відповідно до умов страхування зобов'язаний провести виплату при настанні страхового випадку. Страхова сума встановлюється за погодженням сторін у розмірі, що не перевищує страхової вартості на момент укладання Договору страхування.
- 7.3. Якщо страхова сума, зазначена в Договорі страхування, перевищує страхову вартість застрахованого майна, Договір страхування є нікчемним у тій частині страхової суми, яка перевищує страхову вартість. Сплачена зайве частина страхового внеску (премії) поверненню в цьому випадку не підлягає.
- 7.4. Якщо в результаті страхування одного і того ж об'єкта у двох або декількох страховиків сукупна страхова сума перевищила страхову вартість (подвійне страхування), застосовуються положення, передбачені п. 7.3. Правил, про наслідки страхування понад страхову вартості. При цьому сума страхового відшкодування, що підлягає виплаті Страховиком, зменшується пропорційно відношенню страхової суми за договором страхування, укладеним за цими Правилами до сукупної страхової суми за всіма договорами страхування, укладеними щодо такого застрахованого об'єкта.
- 7.5. Якщо завищення страхової суми в Договорі страхування стало наслідком обману з боку Страхувальника, Страховик має право вимагати визнання Договору страхування недійсним і відшкодування заподіяних йому цим збитків.
- 7.6. Якщо з двох або кількох договорів, укладених відповідно до цих Правил, впливає обов'язок Страховиків виплатити страхове відшкодування за одні й ті ж наслідки настання одного і того ж страхового випадку, до таких договорів у відповідній частині застосовуються правила, передбачені п. 7.4. цих Правил.
- 7.7. Збільшення страхових сум протягом терміну дії Договору страхування може здійснюватися за заявою Страхувальника, за умови сплати додаткової страхової премії за погодженням із Страховиком.
- 7.8. Страхова сума при страхуванні врожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень встановлюється у договорі страхування на підставі страхової вартості майбутнього врожаю і рівня страхового покриття.
- 7.9. Страхова вартість та порядок визначення страхової суми при страхуванні врожаю сільськогосподарських культур на основі індексу середньої врожайності.**
- 7.9.1. Страхова вартість майбутнього врожаю при індексному страхуванні (СВИ) обчислюється шляхом множення страхової (застрахованої) багаторічної врожайності відповідної сільськогосподарської культури з гектара (за останні мінімум п'ятнадцять років), оприлюднених даних Державним комітетом статистики України про середню врожайність для адміністративного району України (СБВ), на ціну 1 центнера врожаю сільськогосподарської продукції, що склалася за минулі роки (або за згодою Сторін Договору на заставну ціну цього виду продукції, визначену в установленому порядку) чи ціну сільськогосподарської продукції згідно передбаченого опціону цін, якщо таке положення передбачене умовами Договору страхування (Ц<sub>1</sub>), та на застраховану площу, з якої має бути зібрано врожай (ЗПл):

$$\text{СВИ} = \text{СБВ} \times \text{Ц}_1 \times \text{ЗПл},$$

- де: СВИ - Страхова вартість врожаю при індексному страхуванні;  
СБВ - Страхова багаторічна врожайність сільськогосподарської культури;  
Ц<sub>1</sub> - Ціна 1 центнера врожаю сільськогосподарської продукції,  
ЗПл - Застрахована площа.

Страхова багаторічна врожайність сільськогосподарської культури (**СБВ**) розраховується як середня врожайність (**Вср**) для адміністративного району України за останні мінімум п'ятнадцять років, якщо інше не визначено Договором страхування:

$$\text{СБВ} = \frac{\text{Вср}1 + \text{Вср}2 + \dots + \text{Вср}N}{N};$$

де:  $\text{Вср}i$  - Середня врожайність культури для адміністративного району України за  $i$ -тий рік;  
 $N$  - Кількість років, за які Страхувальником вибирається статистична інформація, опублікована Державним комітетом статистики України, для розрахунку страхової врожайності культури.

7.9.2. Страхова сума не повинна перевищувати страхової вартості майбутнього врожаю.

7.9.3. В Договорі страхування за згодою Сторін може бути встановлено рівень страхового покриття, у межах якого Страховик гарантує відшкодування збитку.

Рівень страхового покриття (**РСП**) обирається Страхувальником за узгодженням зі Страховиком в межах від 50 (п'ятдесяти) відсотків до 80 (вісімдесяти) відсотків від страхової вартості майбутнього врожаю, з кроком мінімум у 5 (п'ять) відсоткових пунктів.

7.9.4. Страхова сума (**СС<sub>інд</sub>**), яка встановлюється у договорі страхування з урахуванням рівня страхового покриття, розраховується за формулою:

$$\text{СС}_{\text{інд}} = \text{СВИ} \times \text{РСП}/100 = \text{СБВ} \times \text{Ц}_1 \times \text{ЗПл} \times \text{РСП}/100;$$

де: РСП - Рівень страхового покриття, %.

#### **7.10. При страхуванні посівів (посадок) і вирощування сільськогосподарських культур страхова сума визначається:**

7.10.1. У відповідності з документами, що підтверджують розміри витрат Страхувальника на посів (висаджування) та вирощування врожаю сільськогосподарської культури, на підставі даних плану економічного та соціального розвитку господарства (бізнес-плану), відповідних бухгалтерських документів;

7.10.2. На підставі витрат, понесених Страхувальником у минулому році в розрахунку на 1 (один) гектар, помножених на загальну площу сівби (садіння) культури під врожай року, на який укладається Договір страхування.

При цьому сума витрат Страхувальника на посів (висаджування) та вирощування врожаю сільськогосподарських культур розраховуються наступним чином: визначаються загальні витрати, які поніс Страхувальник при вирощуванні сільськогосподарської культури на площі 1 гектара, які складаються згідно з нормативами для конкретної сільськогосподарської культури і сільськогосподарської зони, помноженими на загальну площу посівів.

Такі витрати не можуть бути більші за нормативні для конкретної сільськогосподарської культури, конкретної сільськогосподарської зони (полісся, степ, лісостеп).

Страхова сума не може перевищувати загальних фактичних витрат, передбачених технологією вирощування тієї чи іншої культури (насадження), а також бути меншою за фактично проведені витрати на момент укладання Договору страхування.

Якщо пошкодження (знищення) культури (насадження) при страхуванні посівів може визначитися фактичною врожайністю, при укладанні Договору страхування повинен бути зафіксований рівень застрахованої врожайності.

**7.11. При страхуванні майбутнього врожаю страхова сума розраховується в межах страхової вартості врожаю (СВУ), яка визначається шляхом перемноження застрахованої врожайності - середньої врожайності на 1 га за останні мінімум п'ять років (СВ), відповідної ціни (закупівельної, договірної, реалізаційної, ринкової, опціону ціни, або іншої, що визначена Договором страхування), що діє на день укладання Договору страхування (Ц<sub>1</sub>) та площі, з якої заплановано отримати врожай (ЗПл).**

При відсутності показників врожайності у Страхувальника застосовують аналогічні дані того господарства, з складу якого він відокремився або середньостатистичні по району із застосуванням коригувальних коефіцієнтів (при потребі):

$$СВУ = СВ \times Ц_1 \times ЗПл$$

де: СВУ - страхова вартість врожаю, грн.;

СВ - середньої врожайності на 1 га за останні мінімум п'ять років, ц/га;

Ц<sub>1</sub> - ціна (закупівельна, договірна, реалізаційна, ринкова, опціон та інше), що діє на день укладання Договору страхування, грн./ц;

ЗПл - площа, з якої заплановано отримати врожай, га.

**7.12. При страхуванні сільськогосподарських культур страхова сума визначається за такими правилами:**

7.12.1. Для кормових культур – відповідно до планової або середньої фактичної собівартості продукції, за останні три (п'ять) років або іншій погоджений строк, що склалася у господарстві;

7.12.2. По розсадниках, квітах, інших видах сільськогосподарських культур, які в рік посадки (посіву) продукції не дають, – за плановими затратами на посадку (посів), догляд за ними;

7.12.3. При страхуванні особливо цінних сортів і культур – як вартість врожаю за домовленістю Сторін;

7.12.4. По культурах закритих ґрунтів (крім насінників), квітах, декоративних рослинах, розсадниках, шкільках, грибах - по середній вартості культур даної групи, що склалася у Страхувальника (в господарстві, районі, регіоні) в попередньому році;

7.12.5. Для групи культур картопля, овочі відкритого ґрунту, баштанні - як вартість в період масової реалізації продукції за попередній рік;

7.12.6. По насінниках цукрового буряка, кормових коренеплодів, овочевих, баштанних продовольчих культур, тощо – за закупівельними цінами на насіння, які склалися у попередньому році;

7.12.7. У місцевостях, де проводяться повторні посіви овочевих культур або вирощуються культури зимового овочівництва (у південних районах), вартість врожаю культур вказаної групи визначається окремо і потім додається до вартості основних та інших овочевих культур;

7.12.8. Для ефіроолійних культур (коріандр, м'ята, герань, аніс, фенхель, лаванда та інші) для визначення страхової суми вартість врожаю обраховується окремо для кожної культури, виходячи із середньої врожайності за три-п'ять років, діючих договірних цін в розрахунку на площу, з якої одержана продукція у поточному році. Аналогічно розраховується вартість врожаю для груп лікарських рослин та інших технічних культур;

7.12.9. Страхова сума зі страхування багаторічних насаджень розраховується, при чітко вираженій періодичності плодоношення – по роках, які відповідають року страхування, тобто, при страхуванні продукції садівництва в парному або непарному році вартість врожаю визначається відповідно за три парних або три непарних роки із останніх шести.

7.13. Вартість врожаю визначається окремо для кожної культури, сорту, якщо інше не передбачено Договором страхування. Стосовно овочів і баштанних, сіяних багаторічних трав, плодово-ягідних насаджень, квітів, квітково-декоративних рослин і їм подібних груп, то вартість врожаю визначається в цілому для виду та сорту, якщо інше не визначено Договором страхування.

7.14. Страхова вартість врожаю однорічних і багаторічних сіяних трав обчислюється для всієї посівної площі, за винятком посівів, що використовують на випас худоби, якщо інше не передбачено Договором страхування.

7.15. Залежно від зони та умов, у яких вирощується культура, страхова сума за Договором страхування визначається з обов'язковим урахуванням впливу кліматичних та інших чинників (агротехнічних вимог щодо вирощування), які також безпосередньо впливають на стан посівів у різних фазах розвитку рослин та формування врожаю.

7.16. Договором страхування можуть бути встановлені додаткові страхові суми (ліміти відповідальності Страхувальника) на відшкодування Страхувальнику додаткових доцільних витрат, пов'язаних із настанням страхового випадку, таких як:

7.16.1. Витрати Страхувальника на підсів чи пересів зазначеної в Договорі страхування озимої культури, що постраждала внаслідок страхового випадку;

7.16.2. Заходи щодо запобігання та зменшення збитків.

При цьому розмір такої додаткової страхової суми (ліміту відповідальності Страховика) належним чином визначається у Договорі страхування.

**7.17. При страхуванні сільськогосподарських тварин, птиці, кролів, хутрових звірів які розводяться, бджолосімей в вуликах** страхова сума встановлюється Страховиком за домовленістю із Страхувальником виходячи із одного з двох показників - балансової вартості тварини (групи тварин) на останню звітну дату перед поданням заяви на страхування (якщо такий облік ведеться), або середньої ринкової вартості однієї тварини (певної групи тварин) з аналогічними якісними показниками. Страхова сума може встановлюватись:

- на кожну застраховану тварину;
- на групу застрахованих тварин;
- при страхуванні бджолосімей - на 1 бджолосім'ю;
- при страхуванні приплоду тварини - у розмірі вартості приплоду тварини цього виду, породи.

7.17.1. При страхуванні всього поголів'я в господарстві загальна страхова сума вираховується, виходячи із страхової суми на одну тварину та кількості тварин цього виду.

7.17.2. Загальна страхова сума по кожному виду тварин заявляється окремо і в однакових частках ділиться на всіх тварин цього виду, які знаходяться у господарстві.

7.17.3. Якщо протягом строку дії Договору страхування кількість застрахованих тварин збільшується, то загальна сума пропорційно розподіляється на кожну тварину. При зменшенні кількості застрахованих тварин страхова сума на одну тварину не змінюється.

**7.18. При страхуванні рибопосадкового матеріалу, товарної риби і продуктів її розмноження** розмір страхової суми встановлюється Страховиком за домовленістю із Страхувальником виходячи з середньої рибопродуктивності за останні три роки і цін на предмети страхування, що склалися в господарствах регіону за минулий рік (ціна реалізації, собівартість, договірна і тому подібне), за вирахуванням:

7.18.1. Вартості риби, обчисленої виходячи з норм відходу посадкового матеріалу (цьоголітків при переведенні їх в зимувальні водоймища, садіння і т. ін.);

7.18.2. Вартості риби, обчисленої з врахуванням відсотків відходу однолітків, дволіток і тріліток від посадки їх в нагульні водоймища, садки і т. ін.;

7.18.3. Вартості риби, обчисленої у розмірі різниці між вартістю всієї товарної риби за весь період її вирощування і вартістю риби по нормативному відходу;

7.18.4. Вартості риби, яку використовують в плановому порядку на внутрішньогосподарські потреби;

7.18.5. Планового відсотка відходу риби, рибопосадкового матеріалу і продуктів розмноження (встановлюється відповідно до діючої нормативно-технологічної документації по товарному рибництву залежно від зони рибництва, категорії водоймищ і т.п.).

Страхова сума встановлюється окремо за рибопосадковим матеріалом, товарною рибою і продуктами розмноження і по кожному місцю знаходження, заявленому на страхування.

7.19. Страхова сума не повинна перевищувати дійсну (ринкову) вартість тварин, що склалася в регіоні страхування.

7.20. Якщо це передбачено Договором страхування, до відповідальності Страховика можуть включатися додаткові витрати Страхувальника, пов'язані з вимушеним забоєм тварини, а саме доставка тварини для вимушеного забою на приймальний пункт (ветеринарний заклад), плата за розтин її трупа тощо.

7.21. Страхова сума або ліміт відповідальності Страховика можуть бути встановлені по окремому страховому випадку, окремому страховому ризику, групі страхових випадків, по окремому предмету чи групі, що приймаються на страхування, або за Договором страхування в цілому.

7.22. Договором страхування можуть бути передбачені додаткові умови визначення страхових сум.

7.23. Страхові суми в Договорі страхування встановлюються в грошових одиницях України.

### 7.25. Франшиза.

Договором страхування, за згодою сторін, може бути встановлена франшиза – певна частина збитку Страхувальника, яка не підлягає відшкодуванню Страховиком.

Франшиза може бути умовною або безумовною, встановлюватись як у відсотках від страхової суми, так і в грошовому виразі. Франшиза також може бути встановлена в строковому (часовому) виразі: коли, страхове відшкодування не виплачується, якщо строк дії обумовленої обставини (небезпеки), яка може призвести до настання страхового випадку, є менше строку, що встановлений як франшиза.

Франшиза може встановлюватись по окремому страховому випадку/групі страхових випадків, по окремому страховому ризику/групі страхових ризиків, по окремому предмету договору / виду застрахованих культур/ тварин, за Договором страхування в цілому. Вид і розмір франшизи вказується в Договорі страхування.

## 8. СТРАХОВІ ТАРИФИ. СТРАХОВІ ПЛАТЕЖІ ТА ПОРЯДОК ЇХ СПЛАТИ

8.1. Базові річні страхові тарифи обчислюються Страховиком актуарно (математично) на підставі відповідної статистики настання страхових випадків і наведені в Додатку № 1 до цих Правил.

8.2. Конкретний розмір страхового тарифу визначається в Договорі страхування за згодою Сторін на підставі базових річних страхових тарифів і може розраховуватись за допомогою підвищувальних та понижуючих корегувальних коефіцієнтів, з урахуванням виду і ступеню ризику, строку страхування та інших суттєвих факторів та об'єктивних чинників, які впливають на оцінку страхового ризику, шляхом множення корегувального коефіцієнту на базовий річний страховий тариф.

8.3. Страховий платіж визначається Страховиком залежно від розміру страхової суми, строку страхування і страхового тарифу по відповідному ризику та предмету страхування з урахуванням конкретних умов страхування.

8.4. Страховий платіж сплачується Страхувальником одноразово або частинами в порядку, в розмірі, в строки, які встановлені Договором страхування.

8.5. При сплаті страхового платежу частинами, відповідальність Страховика визначається пропорційно до розміру фактично сплаченого страхового платежу, якщо інше не передбачено умовами Договору страхування.

8.6. Страховий платіж може бути сплачений готівкою до каси Страховика або шляхом безготівкового перерахування коштів на поточний рахунок Страховика.

8.7. Датою сплати страхового платежу вважається дата надходження грошових коштів на рахунок або в касу Страховика, якщо інше не передбачено Договором страхування. Комісійні банків та інші витрати для сплати страхового платежу несе особа, яка здійснює сплату.

8.8. У випадку несплати страхової премії (при одноразовій сплаті) або її першого внеску (при сплаті в розстрочку) у встановлений Договором страхування строк, Договір страхування вважається таким, що не набув чинності.

8.9. Страхувальник втрачає право на розстрочку сплати страхової премії, якщо до сплати чергового страхового внеску Страхувальник заявив про настання страхового випадку, якщо інше не обумовлено Договором страхування. У цьому випадку Страховик має право зажадати від Страхувальника достроково сплатити несплачену частину страхової премії або утримати несплачену частину премії із суми страхового відшкодування.

8.10. Валютою страхування встановлюється грошова одиниця України, а для Страхувальників-нерезидентів – іноземна вільно конвертована валюта або грошова одиниця України у випадках, передбачених чинним законодавством України.

## 9. СТРОК ТА МІСЦЕ ДІЇ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ

9.1. Договір страхування укладається на строк, погоджений між Страховиком і Страхувальником.

9.2. Договір страхування набирає чинності з моменту внесення Страхувальником на поточний рахунок/касу Страховика страхового платежу або першої частини страхового платежу за умови сплати його в розстрочку, якщо інше не передбачено Договором страхування.

9.3. Дія Договору страхування припиняється о 24 годині 00 хвилин дати, що зазначена у Договорі страхування як дата закінчення його дії, а також у випадках, передбачених пунктом 18 цих Правил, якщо інше не передбачено Договором страхування.

**9.4. Договір страхування сільськогосподарських культур та багаторічних насаджень** укладається строком на один рік (переважно для багаторічних насаджень) або на період від посіву до закінчення збирання врожаю. Договір страхування може передбачати інший строк дії, який залежить від агрономічних особливостей вирощування певної культури та умов страхування.

Договір страхування сільськогосподарських культур з державною підтримкою може укладатися: на весь період вирощування, або на період перезимівлі, або на весняно-літній період.

9.5. В будь-якому випадку відповідальність Страховика за Договором страхування починається після перевірки представником Страховика стану посівів, розвитку рослин, дотримання Страхувальником агротехнічних вимог щодо вирощування визначеної культури, про що складається первинний акт огляду довільної форми. Строк первинного огляду узгоджується між Страховиком і Страхувальником, гранична дата якого вказується у Договорі страхування.

9.5.1. Якщо інше не передбачено Договором страхування первинний огляд Страховика при страхуванні майбутнього врожаю та при страхуванні сільськогосподарських культур за індексом врожайності починається:

9.5.1.1. Для багаторічних сіяних трав посіву минулих років, ярових зернових та зернобобових, кукурудзи, технічних, кормових культур, картоплі - після появи сходів на весні;

9.5.1.2. Для озимих зернових – з моменту відновлення вегетації на весні;

9.5.1.3. Для висаджених рослин - після їхнього приживання;

9.5.1.4. Для багаторічних насаджень – з моменту відновлення вегетації на весні.

9.5.2. Якщо інше не передбачено Договором страхування, первинний огляд Страховика при страхуванні посівів (посадок) сільськогосподарських культур починається:

9.5.2.1. Для озимих сіяних культур - після появи сходів восени (кущіння);

9.5.2.2. Для багаторічних сіяних трав посіву минулих років, ярових зернових та зернобобових, кукурудзи, технічних, кормових культур, картоплі - після появи сходів на весні;

9.5.2.3. Для висаджених рослин - після посадки;

9.5.2.4. Для багаторічних насаджень - з моменту набрання чинності Договору страхування.

9.5.3. Відповідальність Страховика діє до кінця строку збирання врожаю, встановленого агротехнічними вимогами для певного регіону і певної рослини, або до дати закінчення строку дії Договору страхування, що повинно бути вказано у Договорі. Договором страхування можуть бути встановлені інші строки відповідальності Страховика в залежності від агрономічних особливостей вирощування культури.

9.6. Місце дії Договору страхування – посівні площі (площі посадок), їх місцезнаходження та кадастровий номер, за його наявності, або координати меж територій глобальної системи позиціонування (GPS - супутникової системи навігації) та/або меж територій в Світовій геодезичній системі координат WGS-84, обов'язково мають бути вказані у Договорі страхування. За узгодженням сторін до Договору страхування можуть бути прикладені карти полів. Якщо після укладання Договору страхування Страхувальник змінює розмір посівної площі (площі посадок), він має право укласти додаткову угоду до Договору страхування.

**9.7 Договір страхування сільськогосподарських тварин, птиці, кролів, хутрових звірів,** які розводяться може укладатись строком до одного року, на один рік або більше одного року.

**9.8. Договір страхування бджолосімей** укладається в період після весняного обльоту і до входу в зиму.

### **9.9. Договір страхування товарної риби та продуктів її розмноження укладається:**

9.9.1. При страхуванні рибопосадкового матеріалу - не пізніше за календарні терміни проведення весняної ревізії (перед запуском личинок у вирощувальні водоймища). За взаємною угодою сторін Договір страхування може бути укладений і в період проведення осінньої ревізії (при вилові цьоголіток з вирощувальних ставків) перед випуском їх в зимувальні ставки;

9.9.2. При страхуванні товарної риби - не пізніше за календарні терміни, в які рибопосадочний матеріал пересаджують із зимувальних водоймищ в нагульні , які служать для вирощування (нагулу) риби, до товарної маси.

9.10. Сільськогосподарські тварини, птиця, кролі, хутрові звірі які розводяться, бджолосім'ї в вуликах, товарна риба вважаються застрахованими тільки в місці дії Договору страхування, яке вказано в Договорі.

Якщо застраховані тварини вилучаються з визначеного в Договорі місця його дії без попереднього узгодження із Страховиком, страховий захист цих тварин припиняється, якщо інше не передбачене Договором страхування. Це застереження не розповсюджується на тварин, які евакуюються з місця страхової події з метою їх врятування.

9.11. Договором страхування може передбачатися страхування тварин під час їх перевезення, як по території України так і за межі України, на виставки, змагання тощо. При цьому відповідальність Страховика настає з моменту, коли застрахована тварина знаходиться на певній відстані від місця постійного перебування, яка зазначається у Договорі страхування.

## **10. ПОРЯДОК УКЛАДЕННЯ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ**

10.1. Для укладання Договору страхування Страхувальник подає Страховику письмову заяву (заяву-опитувальний лист) за формою, встановленою Страховиком, або іншим чином заявляє про свій намір укласти Договір страхування.

Письмова заява на страхування заповнюється власноручно керівником Страхувальника або його уповноваженим представником. На прохання Страхувальника і з його слів заява може бути заповнена представником Страховика. Усі пункти заяви на страхування повинні бути заповнені розбірливим почерком, що не припускає подвійного тлумачення. Заповнена заява підписується керівником Страхувальника або його представником.

10.2. При укладанні Договору страхування Страхувальник зобов'язаний надати інформацію Страховикові про всі відомі Страхувальнику обставини, що мають істотне значення для оцінки страхового ризику: визначення імовірності настання страхового випадку та розміру можливих збитків.

Відомості, вказані Страхувальником у заяві на страхування, разом з відомостями, які надані ним, або від його імені, окремо на запит Страховика при укладанні Договору страхування, відносяться до обставин, що мають істотне значення для страхування заявленого ризику (Істотні обставини), тобто є такими, що вірогідно можуть вплинути на рішення Страховика укладати договір страхування або ні, або на встановлення істотних умов договору, включаючи розмір страхового платежу.

10.3. Страхувальник несе відповідальність за правдивість інформації, достовірність і повноту даних, представлених ним в письмовій заяві (заяві-опитувальному листі).

10.4. При укладанні Договору страхування Страховик має право запросити документи, необхідні для оцінки страхового ризику та розміру страхових сум, в тому числі, баланс або довідку про фінансовий стан, підтверджені аудитором (аудиторською фірмою); довідку (витяг) з плану розвитку господарства (бізнес-плану); бухгалтерські документи, що підтверджують планові і фактичні витрати на посів та вирощування сільськогосподарської культури на визначеній площі, довідки про рівень врожайності, карти-схеми сівозмін, технологічної карти; документи, які підтверджують право власності на тварин, що підлягають страхуванню, документи, які підтверджують дійсну вартість сільськогосподарських тварин, птиці, кролів, хутрових звірів які розводяться, бджолосім'ей в вуликах, товарної риби на момент укладання Договору страхування; інші документи, необхідні для оцінки страхового ризику.

10.5. Подання заяви на страхування не зобов'язує жодну із Сторін укласти Договір страхування. Страховик приймає рішення про укладання Договору страхування на підставі отриманих від Страхувальника даних про предмет Договору страхування. Страховик залишає за собою право відмовитись від прийняття ризику на страхування без пояснення причин.

**10.6. Договір страхування на основі індексу врожайності/погоди укладається, якщо інше ним не передбачено:**

10.6.1. При страхуванні озимих культур – після появи сходів восени (фаза кущіння або розетки), але не пізніше 01 грудня року укладання Договору страхування та/або відновлення вегетації рослин навесні.

10.6.2. При страхуванні ярих зернових та зернобобових, кукурудзи, технічних, кормових культур, картоплі та інших – після появи сходів навесні.

10.6.3. При страхуванні висаджених культур (посадок насаджень) – після їхнього приживання.

10.6.4. При страхуванні багаторічних насаджень - до входження їх у зиму (припинення вегетації).

**10.7. Договір страхування посівів або врожаю сільськогосподарських культур укладається, якщо інше ним не передбачено:**

10.7.1. При страхуванні озимих культур – після появи сходів восени, відновлення вегетації навесні.

10.7.2. При страхуванні багаторічних насаджень - до входження їх у зиму (припинення вегетації).

10.7.3. При страхуванні багаторічних сіяних трав посіву минулих років – перед входом їх у зиму, але не пізніше 01 грудня року укладання Договору страхування.

10.7.4. При страхуванні ярих зернових – після появи сходів навесні.

10.7.5. При страхуванні висаджених культур (посадок насаджень) – після їхнього приживання.

10.7.6. При страхуванні культур, які вирощуються у закритому ґрунті - не пізніше початку виробничого циклу (посіву, висадки).

10.8. Договір укладається на всю, або частину площі посіву сільськогосподарських культур. Страхування врожаю багаторічних культур проводиться на всій, або частині площі даної культури, за винятком площі на випас; багаторічних насаджень – на всій площі насаджень, або на площі окремих їх груп, але при умові страхування всіх насаджень даної групи.

10.9. Договір може бути укладено як загальний щодо страхування всіх культур чи групи культур, якщо група дає однорідну продукцію (зерно, овочі) за умови відшкодування збитку за кожен культуру окремо, так і самостійний щодо страхування окремої сільськогосподарської культури. Якщо сільськогосподарська культура дає декілька видів основної продукції, то при страхуванні врожаю всі або окремі види продукції можуть бути застрахованими, про що вказується у Договорі страхування.

10.11. При вибіркового страхуванні врожаю окремих сільськогосподарських культур Страхувальник не має права на одержання страхового відшкодування за збитки, що завдані врожаю інших сільськогосподарських культур, які за Договором страхування захистом не забезпечені.

**10.12. При страхуванні сільськогосподарських тварин, птиці, кролів, хутрових звірів, які розводяться, бджолосімей в вуликах, товарної риби та продуктів її розмноження, інших водних живих ресурсів на страхування береться все поголів'я тварин окремого виду (якщо інше не передбачено умовами Договору страхування), яке належить на праві власності або на інших законних підставах Страхувальнику.**

10.13. Перед укладенням Договору страхування, сільськогосподарські тварини, птиця, кролі, хутрові звірі які розводяться, мають бути обов'язково оглянуті представником Страховика та/або незалежним експертом, якщо інше не передбачено умовами Договору страхування.

**10.14. Договір страхування бджолосімей укладається тільки після перевірки ветеринарно-санітарного паспорта пасіки, якщо він є, а в разі відсутності – після ветеринарно-санітарного огляду пасіки відповідним компетентним фахівцем, що має необхідні повноваження, зі складанням засвідченої належним чином довідки про санітарно-епізоотичний стан пасіки.**

- 10.14.1. Додатково або окремо від Договору страхування бджолосімей може бути укладений Договір страхування вуликів та/або основної бджільницької продукції (віск, мед).
- 10.14.2. До Договору страхування пасіки в цілому або її складових, обов'язково додається акт з точним описом кожного вулика (достатнім для ідентифікації, або таким що виключає заміну вулика) і адресою їх місцезнаходження.
- 10.15. За бажанням Страхувальника може бути укладено Договір страхування окремо на товарну рибу, рибопосадковий матеріал і продукти розмноження, як в цілому по господарству, так і по кожному конкретному водоймищу (ставку, озеру, басейну, садку і т.п.). Договір укладається тільки після:**
- 10.15.1. Попереднього огляду Страховиком (представниками Страховика) рибницьких об'єктів (ставків, озер, гребель, садків, гідроспоруд і т.п.);
- 10.15.2. Ознайомлення з умовами розвитку рибного стада, продуктивністю;
- 10.15.3. Ознайомлення з документами по витратах на вирощування риби і іншими даними, необхідними для правильної оцінки ризиків, які приймаються на страхування строком на відповідний технологічний період вирощування риби від памолоді до товарної риби.
- 10.16. Договір страхування укладається тільки в письмовій формі у двох примірниках державною мовою (по одній для кожної Сторони Договору страхування), якщо інше не передбачено умовами Договору страхування.
- 10.17. Факт укладення Договору страхування може посвідчуватись страховим свідоцтвом (полісом, сертифікатом), що є формою Договору страхування.
- 10.18. У разі втрати Страхувальником Договору страхування у період його чинності, Страхувальнику, на підставі його заяви, видається дублікат. З дати видачі дублікату загублений примірник Договору страхування вважається недійсним, а виплати страхових відшкодувань здійснюються на умовах дублікату.
- 10.19. За вимогою Страхувальника Страховик має право прийняти рішення про зміни умов Договору страхування, якщо в період його дії відбувається зміна ступеня ризику або обсягу страхової відповідальності, якщо такі зміни умов є доцільними та обґрунтованими, або відмовити у внесенні змін до Договору страхування, якщо вимога Страхувальника є необґрунтованою і недоцільною.

## 11. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ СТОРІН

### 11.1. Страховик зобов'язаний:

- 11.1.1. Ознайомити Страхувальника з умовами та Правилами страхування.
- 11.1.2. У погоджений зі Страхувальником строк здійснити спільний (первинний) огляд сільськогосподарських культур, що приймаються на страхування зі складанням відповідного акту огляду. Акт огляду є невід'ємною частиною Договору страхування.
- 11.1.3. Протягом двох робочих днів (не враховуючи встановлених державою вихідних, святкових, неробочих днів), як тільки стане відомо про настання страхового випадку, вжити заходів щодо оформлення всіх необхідних документів для своєчасного здійснення виплати страхового відшкодування Страхувальнику.
- 11.1.4. При настанні страхового випадку, після одержання всіх необхідних документів, що підтверджують факт, причини та обставини настання страхового випадку і розмір збитку, здійснити виплату страхового відшкодування в передбачений Договором страхування строк. Страховик несе майнову відповідальність за несвоєчасне здійснення страхової виплати (страхового відшкодування) шляхом сплати Страхувальнику неустойки (штрафу, пені), розмір якої визначається умовами Договору страхування.
- 11.1.5. Відшкодувати витрати, понесені Страхувальником у разі настання страхового випадку щодо запобігання або зменшення збитків, якщо це передбачено умовами Договору страхування.
- 11.1.6. За заявою Страхувальника у разі здійснення ним заходів, що зменшили ступінь страхового ризику, чи збільшення вартості майна переукласти з ним Договір страхування.
- 11.1.7. Тримати в таємниці відомості про Страхувальника і його майновий стан, за винятком випадків, передбачених чинним законодавством України.

## **11.2. Страховик має право:**

11.2.1. При укладанні Договору страхування та протягом його дії перевіряти достовірність поданих Страхувальником відомостей, стан і вартість застрахованого майна, виконання Страхувальником умов Договору страхування, дотримання ним агротехнічних вимог посіву і вирощування рослин, збирання врожаю, умов утримання застрахованих сільськогосподарських тварин і птиці, а також протипожежних правил.

11.2.2. Визначити уповноваженого експерта або створити комісію із компетентних спеціалістів для здійснення страхової експертизи під час укладання та виконання Договору, а також врегулювання збитків.

11.2.3. У разі збільшення ступеня страхового ризику вимагати від Страхувальника сплати додаткового страхового платежу. В цьому випадку Страховик на власний розсуд або за заявою Страхувальника про зміни в ступені ризику може здійснити перерахунок страхового платежу, про що повинен повідомити в письмовій формі Страхувальника протягом п'яти робочих днів:

11.2.3.1. Страхувальник в такому разі повинен підписати відповідну Додаткову угоду до Договору страхування та сплатити додатковий страховий платіж у строк, передбачений Додатковою угодою;

11.2.3.2. У випадку відмови Страхувальника сплатити додатковий страховий платіж він письмово повідомляє про це Страховика протягом трьох робочих днів з моменту отримання пропозиції від Страховика укласти Додаткову угоду. У такому разі Договір страхування припиняє свою дію і вважається розірваним за ініціативою Страхувальника.

11.2.4. Отримати від Страхувальника інформацію, необхідну для встановлення факту страхового випадку та розміру страхового відшкодування, включаючи відомості, які складають комерційну таємницю.

11.2.5. Провести власне розслідування для з'ясування причин та розміру збитку. Направляти запити в державні компетентні органи з питань, пов'язаних з розслідуванням причин і визначенням розміру збитку. Зазначені дії Страховика не є ознакою визнання ним страхового випадку.

11.2.6. На проведення незалежної експертизи (розслідування) за власний рахунок в разі незгоди з висновками експертизи, комісії із розслідування причин, обставин та наслідків страхового випадку, якщо збитки сталися за обставин, які неможливо з'ясувати за наданими Страхувальником документами.

11.2.7. Вимагати від Страхувальника та/або Вигодонабувача повернення виплаченого йому страхового відшкодування у випадку, якщо виявляться такі обставини, які відповідно до цих Правил та/або чинного законодавства України позбавляють Страхувальника прав на отримання страхового відшкодування.

11.2.8. Відстрочити виплату страхового відшкодування за необхідності додаткової перевірки причин і обставин страхового випадку, про що письмово повідомити Страхувальника.

11.2.9. Достроково припинити дію Договору страхування на умовах Договору страхування.

11.2.10. Відмовити в виплаті страхового відшкодування, згідно з умовами Договору страхування;

11.2.11. Вимоги, яке страхувальник або інша особа, що одержала страхове відшкодування, має до особи, відповідальної за завданий збиток - після виплати Страховиком страхового відшкодування.

## **11.3. Страхувальник зобов'язаний:**

11.3.1. При укладанні Договору страхування надати Страховику інформацію про всі відомі йому обставини, що мають істотне значення для оцінки страхового ризику, і надалі письмово інформувати Страховика про будь-яку зміну ступеня страхового ризику протягом 3 (трьох) календарних днів з дня настання такої зміни.

11.3.2. Своєчасно вносити страхові платежі у встановлені Договором страхування строки.

11.3.3. Письмово повідомляти Страховика про інші діючі (або ті, що укладаються) Договори страхування щодо предмету страхування, зазначеного в Договорі страхування.

- 11.3.4. У погоджений зі Страховиком строк здійснити спільний (первинний) огляд сільськогосподарських культур, що приймаються на страхування зі складанням відповідного акту огляду, який є невід'ємною частиною Договору страхування.
- 11.3.5. Дотримуватись агротехнічних вимог щодо вирощування застрахованих сільськогосподарських культур та багаторічних насаджень, збирання врожаю.
- 11.3.6. Дотримуватись зооветеринарних правил щодо утримання та годівлі застрахованих сільськогосподарських тварин, птиці, кролів, хутрових звірів які розводяться, бджолосімей в вуликах, товарної риби.
- 11.3.7. Вживати усіх можливих заходів щодо рятування застрахованого майна, запобігання та зменшення збитків, завданих внаслідок настання страхового випадку. Вживаючи такі заходи, Страхувальник повинен дотримуватись рекомендацій Страховика, якщо вони були повідомлені Страхувальнику.
- 11.3.8. Повідомити Страховика про настання події, що має ознаки страхової, в строк, передбачений умовами Договору страхування.
- 11.3.9. Надавати можливість Страховику та/або уповноваженому експерту Страховика проводити огляд стану посівів (посадок) культур; огляду умов утримання тварин, їх годівлі та використання до укладання Договору страхування, в період його дії і після настання страхового випадку.
- 11.3.10. Не пізніше, ніж за п'ятнадцять днів до початку збирання врожаю, повідомити про це Страховика і надати йому можливість інспекції посівів застрахованої сільськогосподарської культури, якщо це передбачено умовами Договору страхування.
- 11.3.11. Виконувати в повному обсязі умови Договору страхування і цих Правил.
- 11.3.12. Негайно (але не пізніше двох робочих днів) як тільки Страхувальнику стане відомо про те, що заподіяний збиток в повному обсязі або частково відшкодований третьою особою, письмово повідомити про це Страховика.
- 11.3.13. Повернути Страховику суму виплаченого страхового відшкодування (його частину) протягом 5 (п'яти) банківських днів з моменту отримання вимоги Страховика згідно з пп. 11.2.8 цих Правил.
- 11.3.14. Вжити всіх можливих заходів та виконати всі необхідні формальності для забезпечення реалізації Страховиком права вимоги до особи, винної в настанні страхового випадку, в тому числі передати Страховику всі наявні в нього документи, що підтверджують вину такої особи у завданні збитку. Якщо використання цього права, в разі, коли воно має місце, виявилось з вини Страхувальника неможливим (ненадання документів, відмова від відшкодування збитків, пропущення строків давності і т.п.), Страховик звільняється від обов'язку виплатити страхове відшкодування, якщо інше не передбачено Договором страхування.
- 11.3.15. Негайно (але не пізніше двох робочих днів) письмово повідомити Страховика, якщо викрадена застрахована тварина знайдена і повернута Страхувальнику, або якщо Страхувальнику стало відомо про місцезнаходження викраденої тварини.
- 11.3.16. Якщо викрадена застрахована тварина знайдена і повернута Страхувальнику, протягом місяця повернути Страховику отримане страхове відшкодування за викрадену тварину.
- 11.3.17. Письмово повідомити Страховика про реорганізацію (злиття, приєднання, поділ, виділення, перетворення) або ліквідацію, припинення діяльності Страхувальника (якщо він є юридичною особою) протягом п'яти робочих днів після прийняття рішення відповідними органами.
- При цьому права і обов'язки Страхувальника, що впливають із Договору страхування, переходять до його правонаступника.
- 11.4. Страхувальник має право:**
- 11.4.1. На одержання страхового відшкодування у разі настання страхового випадку по застрахованому ризику в межах страхових сум, зазначених у Договорі страхування.
- 11.4.2. Вносити Страховику пропозиції щодо внесення змін і доповнень до умов Договору страхування.

- 11.4.3. На заміну до настання страхового випадку, якщо інше не передбачено Договором страхування, Вигодонабувача, зазначеного в Договорі страхування, іншою особою, письмово повідомивши про це Страховика за три календарних дні до дати такої передбачуваної заміни.
- 11.4.4. На одержання дубліката Договору страхування (поліса) у випадку його втрати. Після видачі дубліката втрачений Договір страхування ( поліс) вважається недійсним, страхові виплати по ньому не здійснюються.
- 11.4.5. Достроково припинити дію Договору страхування на умовах цих Правил та Договору страхування.
- 11.4.6. Подати заяву на переукладення Договору страхування у разі здійснення ним заходів, що зменшили ступінь страхового ризику, або при збільшенні вартості/ціни застрахованого майна.
- 11.4.7. Призначити Вигодонабувача при укладанні Договору страхування та змінювати його до настання страхового випадку. Зміна Вигодонабувача після укладання Договору страхування оформлюється письмовою Додатковою угодою до Договору страхування, яка стає невід'ємною його частиною.
- 11.4.8. Оскаржити в судовому порядку відмову Страховика у здійсненні страхового відшкодування (його частини).
- 11.5. Договором страхування, за згодою Сторін, можуть бути передбачені інші права і обов'язки Сторін, що не суперечать чинному законодавству України.
- 11.6. Положення даних Правил, включаючи права та обов'язки Сторін Договору страхування, є обов'язковими для виконання сторонами Договору, якщо вони прямо вказані в Договорі.

## 12. ДІЇ СТРАХУВАЛЬНИКА У РАЗІ НАСТАННЯ СТРАХОВОГО ВИПАДКУ

- 12.1. У разі настання події, що має ознаки страхового випадку, Страхувальник зобов'язаний:
- 12.1.1. Вжити всіх розумних та посильних заходів в обставинах, що склалися, для рятування предмету Договору страхування та зменшення збитків.
- 12.1.2. Виконати всі необхідні заходи для запобігання і усунення причин, які можуть спричинити додатковий збиток.
- 12.1.3. негайно (протягом 24 годин) повідомити про подію відповідні компетентні органи, органи пожежної охорони, гідрометеослужбу, службу захисту рослин, ветеринарну службу, підрозділи Державної служби з надзвичайних ситуацій України тощо, якщо інший строк не буде передбачено Договором страхування.
- 12.1.4. Якщо є хоча б найменші підстави вважати, що збиток є наслідком протиправних дій третіх осіб, повідомити про подію органи МВС і надати Страховику відповідні документи.
- 12.1.5. Протягом 3 (трьох) робочих днів з моменту, як йому стало відомо про подію, подати Страховику письмове повідомлення, за встановленою Страховиком формою, про настання і обставини події, характер пошкодження предмету Договору страхування.  
При цьому, таке повідомлення повинно бути направлено не пізніше:
- 3 (трьох) діб після початку масового посіву ярих культур у господарстві, якщо наслідком страхового випадку є загибель чи пошкодження озимих і багаторічних культур, що сталися восени та/або в період зимування;
  - ніж за 15 (п'ятнадцять) днів до початку збирання врожаю культури в господарстві, якщо страховий випадок стався внаслідок небезпек (страхових ризиків), що мають тривалу дію (посуха, вторинні хвороби рослин, тощо).
- 12.1.6. Надати Страховику або його представнику можливість огляду місця настання страхового випадку для визначення причин і розміру збитків, а також можливість брати участь у заходах по зменшенню збитку і рятуванню застрахованого майна.
- 12.1.7. Зберегти до прибуття Страховика (представника Страховика) в незміненому стані пошкоджені або знищені сільськогосподарські культури, якщо це не призведе до збільшення збитку. При цьому, Страховик протягом строку зазначеного в умовах Договору страхування з моменту отримання повідомлення про настання страхового випадку від Страхувальника повинен направити для огляду сільськогосподарських культур свого представника, або дати

письмову вказівку щодо подальших дій Страхувальника, якщо інше не передбачено Договором страхування.

12.1.8. Забезпечити збереження туш тварин, що загинули внаслідок настання події, що може бути визнана страховою, до прибуття представника Страховика (уповноваженого ним незалежного експерта) в тому вигляді, якого вони набули після події, якщо інше не обумовлено в Договорі страхування.

12.1.9. Погодивши місце та час, при потребі надати представнику Страховика (уповноваженому ним незалежному експерту) можливість огляду загиблих Тварин та/або картини місця страхового випадку, якщо тварин було викрадено.

12.1.10. Подати заяву на виплату страхового відшкодування разом з документами, що необхідні для встановлення факту настання страхового випадку та визначення розміру збитку.

12.1.11. Вжити всіх заходів щодо забезпечення права вимоги до особи, відповідальної за заподіяння збитку, якщо така є, а також передати це право Страховику.

12.2. Умовами Договору страхування можуть бути передбачені також інші дії Страхувальника при настанні страхового випадку, що не суперечать Закону.

### **13. ПЕРЕЛІК ДОКУМЕНТІВ, ЩО ПІДТВЕРДЖУЮТЬ НАСТАННЯ СТРАХОВОГО ВИПАДКУ ТА РОЗМІР ЗБИТКІВ**

13.1. Перелік документів, що підтверджують факт настання страхового випадку та розмір збитків залежить від умов Договору страхування (застрахованого ризику, предмету страхування, причин та обставин події, яка має ознаки страхового випадку тощо).

**13.2. Документами, що підтверджують настання страхового випадку та розмір збитків є:**

13.2.1. Письмове повідомлення (заява) про настання події, яка відбулася в період чинного Договору страхування та має ознаки страхового випадку.

13.2.2. Письмова заява на виплату страхового відшкодування.

13.2.3. Договір страхування (оригінал або копія згідно умов Договору страхування) або його дублікат.

13.2.4. Документи, що підтверджують майновий інтерес (право володіння, користування, розпорядження) предметом Договору страхування.

13.2.5. Довідки (акти, висновки тощо) з компетентних органів (пожежної охорони, гідрометеослужби, служби захисту рослин, ветеринарної служби, підрозділів Державної служби з надзвичайних ситуацій України тощо) з підтвердженням факту події, що може бути визнана страховим випадком, із зазначенням причини та обставини її виникнення.

13.2.6. Документ, який підтверджує початок досудового розслідування за фактом настання страхового випадку - надається у разі, коли в розслідуванні обставин і причин настання страхового випадку зобов'язані брати участь правоохоронні органи.

13.2.7. Перелік осіб (з зазначенням їх адреси), які відповідальні за завдані збитки (за наявності).

13.2.8. Копія майнової претензії до особи, винної в заподіянні збитків та документи, що підтверджують відправлення претензії адресату на вимогу Страховика (за наявності).

13.2.9. Документи вказані в п. 13.3. або 13.4. або 13.5. або 13.6., в залежності від застрахованого об'єкту страхування.

**13.3 Для отримання страхового відшкодування при страхуванні сільськогосподарських культур чи багаторічних насаджень до документів, перерахованих в п.13.2. цих Правил Страхувальником має бути додано:**

13.3.1. Акт огляду пошкоджених (знищених чи втрачених) посівів/врожаю, підписаний страховиком і Страхувальником, якщо такий акт складався за умовами Договору страхування.

13.3.2. Фото -, відеоматеріали, описи, ескізи, плани і/або схеми, на яких зафіксований зовнішній вигляд знищених чи пошкоджених сільськогосподарських культур/насаджень (їх залишків) після настання страхового випадку, якщо надання таких документів прямо передбачено Договором страхування.

13.3.3. Належним чином оформлені виписки з документів бухгалтерського обліку стосовно понесених фактичних затрат в межах агротехнологічних норм у даному регіоні на посів

(висаджування) та вирощування сільськогосподарської культури з інформацією, яка дає змогу перевіряти достовірність поданої інформації (при страхуванні витрат на посів і вирощування сільськогосподарської культури).

13.3.4. Відповідні документи, які підтверджують врожайність сільськогосподарських культур у поточному році, вартість реалізованого врожаю, а також бухгалтерські документи Страхувальника, що підтверджують розмір збитку.

13.4. При загибелі (падежу) застрахованих тварин/птиці внаслідок хвороби або нещасного випадку до документів, перерахованих в п.13.2. цих Правил Страхувальником має бути додано:

13.4.1. Висновок – довідка ветеринарного лікаря або служби ветеринарної медицини про причини загибелі або вимушеного забою застрахованих тварин/птиці.

13.4.2. Експертний висновок лабораторії ветеринарно-санітарної експертизи, якщо тварини/птиця загинули внаслідок отруєння.

13.4.3. Протокол розтину трупів застрахованих тварин/птиці з зазначенням причин її захворювання, загибелі (падежу) або вимушеного забою.

13.4.4. Акт спрямування тварин/птиці на вимушений забій (прирізку), якщо такий є.

13.4.5. Документ що підтверджує вартість реалізованої шкури та м'яса, придатного до їжі.

13.4.6. Документ що підтверджує непридатність до вживання м'яса (всієї туші або її частини), якщо такий є.

13.4.7. Копія рішення карантинної інспекції або іншого уповноваженого ветеринарного органу про оголошення карантину в регіоні та про заходи боротьби із інфекційними хворобами (за наявності).

13.4.8. Квитанції, прибуткові ордери, товарно-касові чи інші розрахункові документи, що підтверджують витрати Страхувальника на проведення заходів щодо запобігання та зменшення збитків.

13.5. При захворюванні або отриманні травматичних ушкоджень застрахованими тваринами/птицею до документів, перерахованих в п.13.2. цих Правил Страхувальником має бути додано:

13.5.1. Виписки з історії хвороби Застрахованих тварин/птиці із зазначенням переліку медичних послуг та медикаментів, що призначались ветеринарами і були використані для лікування Застрахованих тварин/птиці. Будь-які документи мають бути завірені підписами вповноважених лікарів та печатками ветеринарного закладу, в якому було надано послуги Застрахованим тваринам/птиці.

13.5.2. Квитанції, прибуткові ордери, товарно-касові чи інші розрахункові документи, що підтверджують витрати Страхувальника на лікування хворої тварини, придбані медикаменти (із зазначенням назви медикаментів та їх вартості) тощо.

13.6. При загибелі застрахованого рибопосадкового матеріалу, товарної риби, продуктів її розмноження та інших водних ресурсів до документів, перерахованих в п.13.3. цих Правил Страхувальником має бути додано:

13.6.1. Акт про інкубацію ікри.

13.6.2. Акт про підрощування личинок.

13.6.3. Акт про зарибнення вирощувальних, нагульних і зимувальних водоймищ, садків.

13.6.4. Акт про контрольне зважування риби.

13.6.5. Акт про перевірку стану водоймищ, садків.

13.6.6. Журнал епізоотичного стану і обліку лікувально-профілактичних заходів.

13.6.7. Іхтіологічний журнал рибного господарства.

13.6.8. Журнал «Звіт про рибництво по типах рибних господарств (ставкових, садкових, басейнових, озерних, лиманових і пристосованих водоймищ)» (у звіті вказується наявність площ, виробництво товарної риби і рибопосадкового матеріалу, інкубації, наявність виробників).

13.6.9. Журнал відходу риби (рибопосадкового матеріалу і продуктів розмноження).

13.6.10. Акт облову нагульних водоймищ, в якому вказується фактична вага і кількість (штук) товарної риби.

- 13.6.11. Акт про загибель (втрати) риби, рибопосадкового матеріалу при плановому облові вирощувальних, зимувальних і нагульних ставків.
- 13.6.12. Звіт підприємства (об'єднання) рибної промисловості про виробництво окремих видів продукції ф.№ 1- п. (риба).
- 13.6.13. Статистичну звітність ф. № 1-рх (звіт про рибництво).
- 13.6.14. Статистичну звітність ф. № 2-рх (звіт про облов зарибнених водоймищ).
- 13.7. В тому разі, якщо врожай сільськогосподарських культур чи багаторічних насаджень та/або тварини/птиця/риба, застраховані за Договором страхування, передані під заставу, і страхове відшкодування, згідно з Договором страхування, може бути виплачено Заставодержателю (Вигодонабувачу), Страхувальник зобов'язаний надати Страховику Договір застави та довідку про наявність дійсної вимоги Заставодержателя та її розмір.
- 13.8. За вимогою Страховика Страхувальник повинен надати додаткове роз'яснення щодо події з викладенням її деталей, а також надати інші, ніж зазначені в п.13.2 – 13.6. цих Правил, документи або відомості з метою з'ясування обставин, які є істотними для кваліфікації Страховиком події як страхового випадку та виплати страхового відшкодування.
- 13.9. Документи, необхідні для здійснення виплати страхового відшкодування, надаються Страховику у формі оригінальних або нотаріально заверених примірників чи простих копій, за умови надання Страховику можливості звірки цих копій з оригінальними примірниками документів.
- 13.10. При страхуванні сільськогосподарської продукції Договором страхування може бути передбачено подання інших документів, якщо вони необхідні для встановлення розміру збитків, що підлягають відшкодуванню.
- 13.11. Перелік документів, які мають бути надані Страховику при настанні страхового випадку, визначається Договором страхування.
- 13.12. До документів, що підтверджують факт настання страхового випадку та розмір збитків, одержувач страхового відшкодування зобов'язаний додати документи, необхідні для ідентифікації Страхувальника та Вигодонабувача згідно Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» № 1702-VII від 14.10.2014 року.
- 13.14. Усі документи, що надаються Страховикові, повинні бути розбірливо написані або надруковані на бланках, мати відповідні печатки та підписи, а також назву, адресу та контактний телефон установи (організації), що видала документ.

#### **14. ПОРЯДОК І УМОВИ ЗДІЙСНЕННЯ СТРАХОВИХ ВИПЛАТ. ПОРЯДОК ВИЗНАЧЕННЯ РОЗМІРІВ СТРАХОВИХ ВИПЛАТ**

##### **14.1. Загальний порядокі**

- 14.1.1. При настанні страхового випадку Страховик зобов'язаний у відповідності з умовами Договору страхування або Закону здійснити виплату страхового відшкодування Страхувальнику або Вигодонабувачу, які повинні документально довести (1) свій майновий інтерес у застрахованому майні та (2) наявність страхового випадку.
- 14.1.2. Виплата страхового відшкодування здійснюється на підставі письмової заяви Страхувальника, за наявності у Страховика всіх необхідних документів, зазначених у пункті 13 цих Правил, після визначення обставин, причин, розміру і характеру заподіяного збитку, та визнання Страховиком події страховим випадком шляхом складання Страхового акту або аварійного сертифікату.
- 14.1.3. Після отримання повідомлення від Страхувальника чи Вигодонабувача і відповідних документів про страховий випадок, Страховик зобов'язаний:
- 14.1.3.1. З'ясувати обставини страхового випадку, скласти акт огляду місця події та визначити розмір збитку. Розрахунок збитку проводиться після перевірки всіх обставин, пов'язаних зі страховим випадком, необхідних документів, а також відомостей, наданих організаціями і установами в компетенції яких знаходиться підтвердження факту настання страхової події;
- 14.1.3.2. Зробити розрахунок суми страхового відшкодування;

- 14.1.3.3. Скласти страховий акт або звернутися до аварійного комісара за складенням аварійного сертифікату;
- 14.1.3.4. В строк, встановлений цими Правилами, виплатити страхове відшкодування або повідомити Страхувальника (Вигодонабувача) про відмову у виплаті страхового відшкодування, обґрунтувавши при цьому причину відмови у виплаті.
- 14.1.4. Страхове відшкодування виплачується в межах страхової суми з урахуванням розміру прямих збитків.
- 14.1.5. Прямі збитки, які відшкодовуються Страховиком, не повинні перевищувати розмір фактично понесених витрат Страхувальником, а також витрат, обумовлених Договором страхування.
- 14.1.6. Страхове відшкодування не виплачується, якщо сума збитку не перевищує встановлену договором франшизу (за умов її застосування в Договорі страхування).
- 14.1.7. В разі наявності у Страхувальника інших договорів страхування по одному й тому ж об'єкту страхування, сума страхового відшкодування, що підлягає виплаті Страховиком, розраховується пропорційно відношенню страхової суми за укладеним Страховиком Договором страхування до сукупної суми страхових сум за всіма договорами страхування, укладеними Страхувальником відносно такого об'єкту страхування.
- 14.1.8. Для встановлення розміру збитків та визначення суми страхового відшкодування, до уваги можуть бути прийняті рішення суду, документи банківських установ, податкових органів, місцевих органів влади, висновки експертів, спеціалізованих фірм, висновки науково-дослідних інститутів та інших компетентних установ.
- 14.1.9. Страховик та Страхувальник мають право залучати за свій рахунок незалежних експертів до розслідування обставин страхового випадку.
- 14.1.10. При сплаті Страхувальником страхових платежів частинами страхове відшкодування виплачується Страховиком пропорційно до сплачених Страхувальником страхових платежів від загальної страхової премії за Договором страхування.
- 14.1.11. Після виплати страхового відшкодування до Страховика переходить у межах виплаченої суми право вимоги, яке Страхувальник (Вигодонабувач) має до особи, винної в заподіяні збитку.
- 14.1.12. Якщо збиток відшкодовано винною особою частково, Страховик виплачує різницю між сумою страхового відшкодування, згідно Договору страхування, і сумою, відшкодованою винною особою.
- 14.1.13. В разі, якщо Страхувальник (Вигодонабувач) своїми діями (бездіяльністю) перешкоджає Страховику в здійсненні права вимоги (регресу) до винної особи або унеможливає здійснення права вимоги до винної особи, Страховик звільняється від виплати страхового відшкодування, а якщо виплати вже були зроблені, то Страховик вправі вимагати повернення виплачених сум страхового відшкодування, що повинно бути обумовлено Договором страхування.
- 14.1.14. Договір добровільного страхування сільськогосподарської продукції, за яким виплачено страхове відшкодування, зберігає чинність до кінця зазначеного в ньому строку в розмірі різниці між страховою сумою, встановленою Договором страхування, і сумою виплаченого страхового відшкодування. Якщо страхове відшкодування виплачене у розмірі повної страхової суми, то чинність Договору страхування припиняється.
- 14.1.15. Якщо у період дії Договору страхування страхові випадки виникали неодноразово, то попередні страхові виплати (якщо такі були проведені) на відповідну суму зменшують страхову суму. При цьому безумовна франшиза, якщо умовами Договору страхування передбачено її використання, вираховується від суми збитку при настанні кожного страхового випадку.
- 14.1.16. Якщо Договором страхування не передбачено інше, у разі настання страхового випадку по ризику «протиправні дії третіх осіб» виплата страхового відшкодування проводиться за умови початку досудового розслідування і Страховик сплачує страхове відшкодування наступним чином:

14.1.16.1. Перша частина – в розмірі, вказаному в Договорі страхування, - після отримання Страховиком копії документа, який підтверджує початок досудового розслідування;

14.1.16.2. Друга частина – в розмірі, вказаному в Договорі страхування, - після отримання Страховиком копії документа, який підтверджує закінчення досудового розслідування, з врахуванням франшизи - протягом 10 (десяти) робочих днів з дня прийняття рішення про виплату страхового відшкодування (складання Страхового акту) та після забезпечення права вимоги Страховика до особи, винної у завданні збитку;

14.1.16.3. Однією частиною у розмірі 100% - якщо досудове розслідування закінчено закриттям кримінального поведіння відповідно до частини 1 та частини 2 статті 284 Кримінально-процесуального кодексу України) за умови надання документу уповноваженого органу про закриття кримінального провадження.

14.1.17. У випадку ліквідації, реорганізації Страхувальника або його смерті (фізичної особи - підприємця) право на отримання страхового відшкодування переходить до його правонаступника або спадкоємця згідно чинного законодавства України.

14.1.18. Договором добровільного страхування сільськогосподарської продукції може бути передбачено інший порядок розрахунку та виплати страхового відшкодування, ніж той, що встановлений цими Правилами.

#### **14.2. Порядок і умов здійснення страхових виплат при страхуванні сільськогосподарських культур та багаторічних насаджень за індексом врожайності**

14.2.1. Загальний збиток визначається після опублікування Державним комітетом статистики України даних про фактичну середню врожайність в адміністративному районі (області) виходячи з вартості кількісних втрат продукції культури внаслідок страхової події і розраховується множенням різниці між середньою багаторічною врожайністю по району (ц/га) з урахуванням рівня страхового покриття врожайності, яка визначена у Договорі страхування та фактичною середньою врожайністю культури в адміністративному районі (області), на застраховану площу та на ціну, зазначену у Договорі страхування.

14.2.2. Сума страхового відшкодування ( $СВ_{\text{інд}}$ ) розраховується за наступною формулою:

$$СВ_{\text{інд}} = (В_{\text{стр}} \times РСП/100 - В_{\text{сер}}) \times П_{\text{стр}} \times Ц,$$

де:  $В_{\text{стр}}$  – страхова (застрахована) врожайність культури;

$В_{\text{сер}}$  – середня (фактична) врожайність культури в адміністративному районі (області);

$П_{\text{стр}}$  – застрахована площа культури;

$Ц$  – ціна 1 ц продукції культури;

$РСП$  - рівень страхового покриття врожайності, %.

14.2.3. Якщо розрахована відповідно до формули п 14.2.2. сума страхового відшкодування « $СВ_{\text{інд}}$ » є меншою або дорівнює нулю, страхові виплати за застрахованою сільськогосподарською культурою не здійснюються.

14.2.5. Сума страхового відшкодування визначається виходячи з розміру збитку з урахуванням:

14.2.5.1. Пропорційної відповідальності Страховика у випадку, коли страхова сума за Договором страхування менша, ніж вартість предмета Договору страхування на момент укладання Договору страхування (якщо пропорційна відповідальність обумовлена Договором страхування). Якщо страхова сума становить певну частку вартості врожаю, страхове відшкодування виплачується у такій же частці від визначеного по страховому випадку збитку;

14.2.5.2. Суми, що відшкодована Страхувальнику винною особою у заподіянні збитків або особою, яка їх відшкодовує замість такої особи. Якщо Страхувальник чи Вигодонабувач одержав відшкодування від особи, відповідальної за заподіяний збиток, Страховик відшкодовує різницю між сумою страхового відшкодування, що підлягає виплаті за умовами Договору страхування, і сумою отриманою в порядку відшкодування збитку, заподіяного від третіх осіб;

14.2.5.3. Несплаченої частки страхових платежів. У випадку, якщо Договором страхування обумовлена сплата страхового платежу частинами, то за Договором страхування або Страховик несе відповідальність в повному обсязі в разі повної та своєчасної сплати страхових

платежів, або страхове відшкодування виплачується пропорційно відношенню суми фактично сплачених платежів до загальної суми страхового платежу за Договором страхування. Якщо на момент настання страхового випадку Страхувальник не сплатив (сплатив не в повному обсязі) чергову частину страхового платежу у визначений Договором страхування строк (незалежно від причин), страхове відшкодування виплачується пропорційно відношенню суми фактично сплачених платежів до загальної суми страхового платежу за Договором страхування;

14.2.5.4. Розміру збитків, відшкодованих Страхувальнику іншим Страховиком за даним страховим випадком. У разі наявності у Страхувальника інших Договорів страхування по предмету даного Договору страхування розмір страхового відшкодування, що підлягає виплаті Страховиком, встановлюється пропорційно розміру страхової суми за укладеним Договором страхування до сукупності усіх страхових сум за укладеними Страхувальником Договорами. При цьому загальна сума страхового відшкодування, виплачена усіма Страховиками Страхувальнику, не може перевищувати суми прямого збитку по даному предмету страхування.

14.2.6. Без згоди Страховика, якщо це передбачено Договором страхування, Страхувальник не має права відмовлятися від застрахованого врожаю (його частини), який залишився після страхового випадку, навіть і пошкодженого. Залишкова вартість такого врожаю підлягає вирахуванню з суми збитку.

### **14.3. Порядок і умови здійснення страхових виплат при страхуванні посівів або майбутнього врожаю сільськогосподарських культур та багаторічних насаджень**

14.3.1. Збитком за Договором страхування майбутнього врожаю вважається вартість кількісних втрат врожаю основної продукції застрахованої культури з усієї площі посіву (посадки), обчислена як різниця між рівнем застрахованої врожайності і фактичною врожайністю даного року, помножена на ціну за 1 центнер продукції, яка була прийнята в розрахунок при укладанні Договору страхування.

14.3.2. Сума страхового відшкодування ( $СВ_{вр}$ ) розраховується за наступною формулою:

$$СВ_{вр} = П_{стр} \times Ц \times (В_{стр} - В_{ф}),$$

де:  $П_{стр}$  - фактична площа посіву сільськогосподарської культури (га)

$Ц$  - ціна за 1 центнер продукції

$В_{стр}$  - рівень застрахованої врожайності даної культури (середня врожайність за останні п'ять років у Страхувальника або середня врожайність за останні п'ять років по району для новостворених) (ц/га);

$В_{ф}$  - фактична врожайність застрахованої сільськогосподарської культури (ц/га).

14.3.3. При від'ємному значенні розрахованої суми  $СВ_{вр}$  страхове відшкодування не виплачується.

### **14.4. Порядок і умов здійснення страхових виплат при добровільному мультиризиковому страхуванні сільськогосподарських культур та багаторічних насаджень**

Розрахунок суми страхового відшкодування проводиться Страховиком наступним чином:

14.4.1. Розмір страхового відшкодування по загиблих багаторічних насадженнях (деревам, кущам) визначається виходячи з дійсної їх вартості з урахуванням зносу та вартості залишків;

14.4.2. Розмір суми страхового відшкодування, у випадку повної загибелі посівів, внаслідок прямої дії страхових ризиків, визначається виходячи із витрат, фактично понесених Страхувальником на момент настання страхового випадку в середньому на 1 гектар, які обчислюються шляхом ділення загальної суми витрат на площу посівів сільськогосподарської культури, зазначеної у Договорі страхування, помножених на площу посіву, що фактично загинула (знищена);

14.4.3. Розмір суми страхового відшкодування у випадку повної загибелі посівів на всій або частині площі, внаслідок прямої дії страхових ризиків, визначається як добуток вартості врожаю з одного гектару, визначеної в Договорі страхування, на площу загиблої культури;

14.4.4. Визначення розміру збитку при страхуванні неотримання або недоотримання врожаю (вартість врожаю): розмір загального збитку при неотриманні або недоотриманні врожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень внаслідок настання страхового

випадку визначається після оприбуткування врожаю Страхувальником або визначенням врожайності Сторонами на пні (в залежності від умов Договору страхування), виходячи з вартості кількісних втрат продукції культури або групи культур (в залежності від того, як вони були прийняті на страхування: вибірково, за групами культур) внаслідок страхового випадку і розраховується множенням різниці між врожайністю з 1 гектара (яка визначена у Договорі страхування) та фактичною врожайністю з 1 гектара отриманої у поточному році (зафіксованою в документах, після оприбуткування або відповідних актах визначення врожайності) на фактичну площу посіву та на ціну, вказану в Договорі страхування;

14.4.5. Якщо внаслідок страхового випадку знищено велику кількість предметів Договору страхування і протягом встановленого строку повний розрахунок розміру збитку зробити неможливо, то на підставі письмової заяви Страхувальника Страховик може виплатити йому аванс обсягом 50 відсотків попередньо обчисленої суми страхового відшкодування. Про суму виплаченого авансу зазначається у страховому акті.

14.4.6. При страхуванні сільськогосподарських культур закритого ґрунту та їх врожаю Страховик приймає рішення про виплату страхового відшкодування за умови, що було пошкоджено саму споруду та/або засоби її комунікації, а по ризику «крадіжка» – за наявності слідів, які підтверджують злочин, а саме: проникнення у споруди закритого ґрунту шляхом зламу дверей чи вікон, з застосуванням відмичок, підроблених ключів або інших інструментів чи технічних засобів тощо, що підтверджено компетентним органом.

14.4.7. Із суми страхового відшкодування Страховиком можуть утримуватись франшиза (якщо її застосування передбачено Договором страхування), виплачений Страхувальнику аванс, а також частина несплаченого страхового платежу.

14.4.8 Страхове відшкодування здійснюється у розмірі прямого збитку, розмір якого визначається у відсотках від розміру загального збитку, встановленого комісією і зафіксованого в актах обстеження після настання кожного страхового випадку, якщо інше не передбачено Договором страхування. Страхове відшкодування не може перевищувати розміру прямого збитку, понесеного Страхувальником. Відповідно до цих Правил відшкодуванню підлягають тільки прямі збитки.

14.4.9. У разі повної загибелі чи пошкодження сільськогосподарських культур внаслідок настання страхового випадку, коли з метою зменшення можливих збитків необхідно провести підсів або пересів сільськогосподарських культур відповідно, Страховик відшкодовує Страхувальникові вартість витрат на пересів (підсів) в межах відповідної страхової суми, якщо це передбачено Договором страхування. Вартість врожаю знову посіяних або підсіяних культур враховується як отриманий врожай.

14.4.10. Середня вартість врожаю знову посіяних або підсіяних культур визначається:

14.4.10.1. При пересіві іншими культурами – виходячи із вартості врожаю за цінами реалізації;

14.4.10.2. При пересіві тією ж культурою, а також при підсіві – виходячи із середньої вартості врожаю вказаного в Договорі страхування;

14.4.10.3. Згідно опціону ціни (на одиницю продукції) запропонованого Страховиком у Договорі страхування.

14.4.11. Якщо будь-яку культуру посіяно на площі більшій, ніж була прийнята на страхування, розмір збитку, в разі її загибелі, визначається з розрахунку всієї фактичної площі посіву даної культури. Сума страхового відшкодування виплачується пропорційно відсотку, який становить розмір площі культури за Договором страхування від фактично посіяної.

#### **14.5. Порядок і умови здійснення страхових виплат при добровільному страхуванні сільськогосподарських тварин.**

Якщо інше не передбачено Договором страхування, розмір збитку та належного до сплати страхового відшкодування розраховується, виходячи з наступного:

14.5.1. У разі протиправних дій третіх осіб виплата проводиться за умови початку досудового розслідування - у розмірі дійсного збитку на момент настання страхового випадку у межах страхової суми, що припадає на одну тварину цього виду за Договором страхування, з врахуванням франшизи - після отримання Страховиком одного з документів, який

Страховальник отримає раніше: документа, який підтверджує закінчення досудового розслідування, або документа про закриття кримінального провадження.

При цьому розмір збитку визначається окремо для кожного виду тварин множенням страхової суми для окремої тварини на кількість викрадених тварин;

14.5.2. У разі загибелі, падежу або вимушеного забою застрахованих тварин страхове відшкодування здійснюється в розмірі дійсного збитку на момент настання страхового випадку у межах страхової суми, що припадає на одну тварину цього виду за Договором страхування, з вирахуванням франшизи;

14.5.3. У разі вимушеного забою (за розпорядженням спеціаліста ветеринарної медицини, пов'язаний з проведенням заходів по боротьбі з епізоотією) страхове відшкодування виплачується у розмірі дійсного збитку на момент настання страхового випадку, але не більше страхової суми, що припадає на одну тварину цього виду за Договором страхування, з вирахуванням суми, вирученої за здане м'ясо та шкіру. Вартість м'яса і шкіри визначається документом, виданим організацією, якій було продано м'ясо та шкіра. При відсутності такого документа, вартість м'яса і шкіри визначається за середньо ринковою вартістю м'яса та шкіри на день забою тварини.

У разі визнання м'яса загиблих тварин/птиць непридатним для подальшого використання, Страховальник на вимогу Страховика зобов'язаний надати письмовий висновок державної ветеринарної служби з зазначенням причини визнання непридатності м'яса та документ про знищення продукції.

Якщо м'ясо визнано повністю непридатним для їжі, то з суми страхового відшкодування вартість зданого м'яса і шкіри не вираховується.

14.5.4. В разі наявності придатного для вживання м'яса у вимушено забитої або загиблої тварини, для окремих видів продуктивних тварин встановлюються **норматив виходу м'яса від живої ваги тварини (%)**, як визначено в таблиці нижче:

Велика рогата худоба	Середньої вгодованості	46,1 %
	Нижче середньої вгодованості	43,0 %
	Худа	39,1 %
Коні від 1 року	1 категорія	54,2 %
	2 категорія	50,7 %
Коні від 6 місяців до 1 року	1 категорія	54,2 %
	2 категорія	50,7 %
Свині	Середньої вгодованості	66,8 %
	Нижче середньої вгодованості	63,3 %

14.5.5. Якщо Страховальником надано довідку про здачу тварин на вимушений забій та отриману за це суму компенсації, в якій вказана кількість реалізованого м'яса, яка є навіть меншою норми виходу, то розмір збитку розраховується виходячи з розміру страхової суми для окремої тварини, помножену на кількість забитих тварин в даному виді, з урахуванням додаткових, передбачених договором страхування, витрат Страховальника та вирахуванням придатного до їжі та реалізованого м'яса, вихід якого розраховано за вищевказаним нормативом з врахуванням п. 14.9. цих Правил.

14.5.6. У випадку захворювання або отримання травматичних ушкоджень застрахованою твариною розмір страхового відшкодування визначається виходячи із розміру фактично підтверджених витрат Страховальника на лікування тварини, придбані медикаменти тощо.

Оплата послуг за лікування тварин проводиться на підставі рахунку ветеринарного закладу, який включає в себе перелік наданих послуг, їх вартість і загальну суму витрат за всіма ветеринарними послугами, що надані застрахованим тваринам згідно лімітів передбачених у Договорі страхування.

14.5.7. Розмір збитку при страхуванні бджолосімей визначається наступним чином:

14.5.7.1. У разі загибелі (знищення) або викрадення - в розмірі страхової суми за даним видом бджіл на одну бджолосім'ю, помножену на кількість загиблих (знищених) або викрадених бджолосімей з врахуванням п. 14.9. цих Правил.

14.5.7.2. У разі пошкодження вулика - в розмірі узгодженої зі Страхувальником вартості ремонту, встановленої на підставі квитанції або іншого розрахункового документа організації, яка проводила ремонт, з врахуванням п. 14.9. цих Правил.

14.5.8. Розмір збитку при страхуванні рибопосадкового матеріалу, риби і продуктів її розмноження обчислюється по різниці між вартістю риби, прийнятої при укладенні Договору страхування і вартістю фактично отриманого виходу риби в даному році (з врахуванням проведеного вилову - часткової ваги вирощеної риби).

14.5.9. Розмір збитку за загиблих або вимушено забитих хутрових звірах визначається для кожної із вирахуванням вартості шкур. У разі падежу кролів сума збитку встановлюється із вирахуванням вартості шкур, а при вимушеному забої - з вирахуванням вартості шкур і придатного до вживання м'яса з врахуванням п. 14.9. цих Правил.

14.6. Спосіб виплати страхового відшкодування обов'язково зазначається в Договорі страхування.

14.7. Додаткові витрати відшкодовуються Страховиком, якщо вони були застраховані за Договором страхування, в межах ліміту відповідальності, вказаного в Договорі страхування, за умови, що ці витрати були необхідні для рятування застрахованих сільськогосподарських тварин чи з метою зменшення збитків та були попередньо погоджені Сторонами.

14.8. Якщо виникає сумнів у правильності висновків спеціаліста ветеринарної медицини про причини загибелі (падежу) або вимушеного забою (евтаназії) тварини, то Страховик може відстрочити виплату страхового відшкодування на строк до 30 (тридцяти) днів з дня подачі Страхувальником необхідного пакету документів, надіславши для перевірки головному лікарю ветеринарної медицини міста (області) документи, що стосуються страхового випадку.

14.9. Страхове відшкодування виплачується в розмірі фактично завданого збитку, згідно розрахунку, за вирахуванням франшизи та відшкодування, отриманого від інших Страховиків за Договорами страхування відносно аналогічних предметів страхування або страхових ризиків, а також отриманого від третіх осіб, але в межах визначеної договором страхування страхової суми за окремою твариною та/або групою тварин.

14.10. Якщо у період дії Договору страхування страхові випадки виникали неодноразово, то попередні страхові виплати на відповідну суму зменшують страхову суму. При цьому безумовна франшиза, визначена в умовах Договору страхування, вираховується при настанні кожного страхового випадку.

14.11. До Страховика, який виплатив страхове відшкодування за Договором страхування, в межах фактичних витрат, переходить право вимоги, яке Страхувальник або інша особа, що одержала страхове відшкодування, має до особи, винної у завданні збитку.

14.12. У випадку ліквідації чи реорганізації Страхувальника або його смерті - право на отримання страхового відшкодування переходить до його правонаступника або спадкоємця згідно чинного законодавства України.

## **15. СТРОК ПРИЙНЯТТЯ РІШЕННЯ ПРО ЗДІЙСНЕННЯ АБО ВІДМОВУ В ЗДІЙСНЕННІ СТРАХОВИХ ВИПЛАТ**

15.1. Після отримання повідомлення про страхову подію (випадок) Страховик зобов'язаний:

15.1.1. Без затримки, протягом визначеного в Договорі строку з дня повідомлення Страхувальником, забезпечити огляд застрахованого майна (посівів, врожаю, тварин) представником Страховика або аварійним комісаром, направивши їх на місце події і в час, які узгоджені зі Страхувальником;

15.1.2. Протягом 10 (десяти) робочих днів з дня повідомлення Страхувальником Страховика про настання страхового випадку, якщо інше не передбачено Договором страхування, скласти Акт огляду пошкодженого майна.

15.2. У строк не більший 30 (тридцяти) робочих днів, якщо інший строк не встановлено Договором страхування, після надходженні від Страхувальника письмової заяви та всіх необхідних документів, що підтверджують факт настання страхового випадку та розмір збитків, Страховик зобов'язаний прийняти одне з наступних рішень:

15.2.1. Про виплату страхового відшкодування;

15.2.2. Про відмову у виплаті страхового відшкодування.

15.3. Акт огляду складається Страховиком (представником Страховика) за участю Страхувальника чи уповноваженої ним особи та, при потребі, спеціалістів відповідного фаху (експертів).

15.4. Страховик має право для встановлення факту настання страхового випадку та/або визначення розміру збитку залучати аварійного комісара, який складає аварійний сертифікат.

15.5. Страховик здійснює виплату страхового відшкодування протягом 15 (п'ятнадцяти) робочих днів з дня прийняття рішення про виплату страхового відшкодування, якщо інший строк не передбачено Договором страхування.

15.6. У разі прийняття рішення про відмову у виплаті страхового відшкодування Страховик зобов'язаний протягом 10 (десяти) робочих днів, наступних за днем прийняття такого рішення, надати його Страхувальнику в письмовій формі з обґрунтуванням причин відмови, якщо інший строк не буде передбачений Договором страхування.

15.7. Відмову Страховика у страховій виплаті може бути оскаржено Страхувальником у судовому порядку.

15.8. Страховик має право відстрочити прийняття рішення про виплату чи відмову у виплаті страхового відшкодування:

15.8.1. У випадку, коли у нього з'явилися обґрунтовані сумніви стосовно законності прав Страхувальника на отримання страхового відшкодування - на строк не більше ніж 180 календарних днів з дня надання Страхувальником усіх необхідних документів і відомостей про обставини настання страхового випадку;

15.8.2. До закриття кримінального провадження або до прийняття рішення суду (за цивільною чи господарською справою), або органу чи посадової особи, що розглядає справу про адміністративне правопорушення, якщо за фактом настання страхового випадку та (або) стосовно працівників Страхувальника або Страхувальника – фізичної особи-підприємця здійснюються наступні процедури:

- розпочато досудове розслідування;
- порушено справу про адміністративне правопорушення;
- подано цивільний чи господарський позов про відшкодування завданої Страхувальником (особами, пов'язаними зі Страхувальником) шкоди, пов'язаної з настанням страхового випадку.

## **16. ПРИЧИНИ ВІДМОВИ У СТРАХОВІЙ ВИПЛАТІ АБО ВИПЛАТІ СТРАХОВОГО ВІДШКОДУВАННЯ**

16.1. Підставою для відмови Страховика у виплаті страхового відшкодування при страхуванні сільськогосподарської продукції є:

16.1.1. Навмисні дії Страхувальника або особи, на користь якої укладено Договір страхування, спрямовані на настання страхового випадку.

Зазначена норма не поширюється на дії, пов'язані з виконанням ними громадянського чи службового (посадового) обов'язку, в стані необхідної оборони, крайньої необхідності або захисту майна, життя або здоров'я, що кваліфіковані як такі висновками відповідних компетентних органів.

16.1.2. Вчинення Страхувальником (працівниками Страхувальника) або іншою особою, на користь якої укладено Договір страхування, умисного злочину, що привів до настання страхового випадку.

16.1.3. Подання Страхувальником свідомо неправдивих відомостей про предмет Договору страхування або про факт настання страхового випадку.

16.1.4. Отримання Страхувальником повного відшкодування збитків за майновим страхуванням від особи, винної у їх заподіянні.

16.1.5. Несвоєчасне повідомлення Страхувальником про настання страхового випадку без поважних на це причин або створення Страховикові (представникові Страховика) або аварійному комісару перешкод у визначенні обставин, характеру та розміру збитків.

16.1.6. Відсутність у події, що настала, ознак страхового випадку.

16.1.7. Не надання Страхувальником пошкодженого предмету Договору страхування або його залишків для огляду Страховику (представнику Страховика) чи аварійному комісару при складанні страхового акту чи аварійного сертифіката, за винятком випадків, коли предмети Договору страхування могли бути знищені без залишків, якщо це передбачено Договором страхування.

16.1.8. Інші передбачені Законом підстави для відмови.

16.2. Додатковими підставами для відмови Страховика у виплаті страхового відшкодування при добровільному страхуванні сільськогосподарських культур є:

16.2.1. Загибель врожаю з вини Страхувальника.

16.2.2. Здійснення Страхувальником пересівання (пересаджування), заорювання, культивування, дискування чи випас худоби на пошкоджених, загиблих площах - полях (ділянках) застрахованих сільськогосподарських культур до складання відповідного акту обстеження стану рослин Страховиком.

16.2.3. Порушення Страхувальником агротехнічних вимог щодо вирощування та догляду за сільськогосподарськими культурами, неякісного збирання врожаю, а також вимог, визначених приписами служб захисту рослин, карантинної станції та інших компетентних органів в повному обсязі.

16.2.4. Порушення Страхувальником (Вигодонабувачем) правил та норм пожежної безпеки, правил та умов використання застрахованого предмету, в тому числі спеціалізованої техніки, недотримання техніки безпеки, незабезпечення охорони врожаю, посівів, насаджень, особливо садів, виноградників, розсадників та овочевих культур.

16.2.5. Передача Страхувальником після укладання Договору страхування, без погодження із Страховиком, предмету Договору страхування в оренду чи позичку.

16.2.6. Навмисного введення Страховика або його представників в оману при визначенні причин або розмірів збитку.

16.3. Додатковими підставами для відмови Страховика у виплаті страхового відшкодування при добровільному страхуванні сільськогосподарських тварин є:

16.3.1. Невиконання або неналежне виконання Страхувальником протипожежних правил, а також вимог компетентних органів нагляду;

16.3.2. Порушення Страхувальником зооветеринарних вимог щодо утримання і годівлі застрахованих тварин та/або проведення ветеринарно-профілактичних заходів стосовно вакцинації застрахованих сільськогосподарських тварин.

16.4. Умовами Договору страхування можуть бути передбачені інші підстави для відмови у здійсненні страхового відшкодування, крім тих, які передбачені цим Правилами.

16.5. У випадку, якщо Страховику стало відомо про обставини, викладені вище у цьому пункті 16, після виплати страхового відшкодування, то Страховик має право вимоги на повернення страхової виплати.

При цьому Страхувальник зобов'язаний повернути одержану суму страхового відшкодування, або забезпечити Страховику право вимоги до особи, винної за заподіяну шкоду, якщо така є.

## 17. ПОРЯДОК ВНЕСЕННЯ ЗМІН В УМОВИ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ

17.1. Будь-які зміни в умови Договору страхування здійснюються за взаємною згодою Страховика і Страхувальника протягом 5 (п'ять) робочих днів з дати одержання письмової згоди, якщо інше не передбачено Законами.

17.2. Про намір внести зміни в умови Договору страхування Сторона Договору - Ініціатор змін повинна письмово повідомити іншу Сторону Договору страхування не пізніше, ніж за 30 (тридцять) календарних днів до запропонованого строку внесення змін, якщо інше не передбачено Договором страхування.

17.3. Зміни до Договору страхування оформляються додатковим договором (додатковими угодами) до Договору страхування.

17.4. Якщо одна із Сторін Договору страхування не згодна на внесення змін до Договору страхування, протягом 5 (п'ять) робочих днів вирішується питання про дію Договору страхування на попередніх умовах, або про припинення його дії.

17.5. Положення цих Правил щодо внесення змін до Договору страхування розповсюджуються на випадки внесення доповнень до Договору страхування.

## 18. УМОВИ ПРИПИНЕННЯ ДОГОВОРУ СТРАХУВАННЯ

18.1. Дія Договору добровільного страхування сільськогосподарської продукції припиняється за згодою Сторін, а також у разі:

18.1.1. Закінчення строку дії Договору страхування.

18.1.2. Виконання Страховиком зобов'язань перед Страхувальником або Вигодонабувачем у повному обсязі.

18.1.3. Несплати Страхувальником страхових платежів у встановлені Договором страхування строки. При цьому Договір вважається достроково припиненим у випадку, якщо перший (або черговий) страховий платіж не був сплачений за письмовою вимогою Страховика протягом десяти робочих днів з дня пред'явлення такої вимоги Страхувальнику, якщо інше не передбачено умовами Договору страхування.

18.1.4. Ліквідації Страхувальника - юридичної особи або смерті Страхувальника - фізичної особи-підприємця, чи втрати ним повної дієздатності, за винятком випадків, передбачених статтями 22, 23 і 24 Закону України «Про страхування».

18.1.5. Ліквідації Страховика у порядку, встановленому законодавством України.

18.1.6. Прийняття судового рішення про визнання Договору страхування недійсним.

18.1.7. Завершення робіт по збиранню врожаю сільськогосподарських культур, коли за агротехнічними умовами даної місцевості і даного року урожай культури повинен бути вже зібраним, якщо інше не передбачено Договором страхування при страхуванні сільськогосподарських культур.

18.1.8. Виявлення в результаті спільного первинного огляду посівів під час строку дії Договору страхування відсутності чи недостатньої кількості сходів, недосягнення рослинами відповідної фази розвитку, при цьому Договір страхування вважається достроково припиненим у відношенні полів (ділянок) на яких спостерігаються несприятливі сходи чи їхня відсутність, - якщо інше не передбачено Договором страхування.

18.1.9. Інших обставин (випадків), передбачених законодавством України.

18.2. Дію Договору страхування може бути достроково припинено в односторонньому порядку за вимогою Страхувальника або Страховика, якщо це передбачено Законом або Договором страхування.

18.3. Про намір достроково припинити дію Договору страхування (розірвання Договору) будь-яка Сторона зобов'язана повідомити іншу не пізніше як за 30 (тридцять) календарних днів до дати припинення дії Договору страхування, якщо інше ним не передбачено.

18.4. У разі дострокового припинення дії Договору страхування за вимогою Страхувальника Страховик повертає йому страхові платежі за період, що залишився до закінчення дії Договору, за вирахування нормативних витрат на ведення справи, визначених при розрахунку страхового тарифу, фактичних виплат страхового відшкодування, що були здійснені за цим Договором страхування. Якщо вимога Страхувальника обумовлена порушенням Страховиком умов Договору страхування, то останній повертає Страхувальнику сплачені ним страхові платежі повністю.

18.5. У разі дострокового припинення Договору страхування за вимогою Страховика Страхувальнику повертаються повністю сплачені ним страхові платежі. Якщо вимога Страховика обумовлена невиконанням Страхувальником умов Договору страхування, то Страховик повертає йому страхові платежі за період, що залишився до закінчення дії Договору страхування, за вирахуванням нормативних витрат на ведення справи, визначених при розрахунку страхового тарифу, фактичних виплат страхового відшкодування, що були здійснені за цим Договором страхування.

18.6. Повернення платежів здійснюється протягом 7 (семи) робочих днів після припинення дії Договору страхування, якщо інший строк не обумовлений за згодою Сторін.

## 19. ПОРЯДОК ВИРІШЕННЯ СПОРІВ

19.1. Спори, що виникають з питань дійсності, виконання, неналежного виконання умов Договору добровільного страхування сільськогосподарської продукції вирішуються шляхом переговорів, а при недосягненні згоди спір передається на вирішення до відповідного суду у порядку, передбаченому законодавством України.

19.2. Сторони мають право передати спір на вирішення третейського суду за взаємною згодою, уклавши третейську угоду (як шляхом складення окремого договору, так і шляхом закріплення у Договорі страхування третейського застереження).

## 20. ОСОБЛИВІ УМОВИ

20.1. Цими Правилами встановлено основні умови добровільного страхування сільськогосподарської продукції, однак, за домовленістю Сторін Договору страхування у Договорі страхування можуть бути внесені застереження, доповнення та зміни, виходячи з конкретних умов страхування, що не погіршують становище Страхувальника порівняно з основними положеннями цих Правил та відповідають Цивільному кодексу України, Господарському кодексу України та Закону України «Про страхування».

20.2. Умови Договору страхування мають пріоритет над цими Правилами.

20.3. У разі здійснення Страхувальником страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою відповідно до Закону України «Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою» № 4391-VI від 9.02.2012 р., Сторони Договору страхування керуються зазначеним Законом, а також Умовами страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою (Стандартними договорами), затвердженими Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг та/або Міністерством аграрної політики та продовольства України.

При цьому Договір страхування укладається відповідно до умов/вимог нормативно-правих актів зазначених у цьому пункті вище, а умови страхування, що не визначені зазначеними нормативно-правими актами застосовуються у відповідності до цих Правил.

20.4. Обставини непереборної сили (Форс-мажор):

20.4.1 Сторона не визнається відповідальною за невиконання якого-небудь зі своїх зобов'язань за Договором страхування, якщо вона доведе, що:

20.4.1.1. Таке невиконання стало результатом перешкоди, що знаходились поза її контролем;

20.4.1.2. У момент укладання Договору страхування неможливо було об'єктивно передбачити згадану вище перешкоду або її наслідки для виконання Договору страхування;

20.4.1.3. Неможливо було в розумний спосіб уникнути або перебороти таку перешкоду або, принаймні, її наслідки.

20.4.2. Перешкода, зазначена в п. 20.4.1. вище, може відбутися з причин нижче перерахованих подій, перелік яких не є вичерпним:

20.4.2.1. Оголошена або неоголошена війна, громадянська війна, безладдя, саботаж;

20.4.2.2. Стихійні лиха, урагани, землетруси, повені, руйнування від дії блискавки;

20.4.2.3. Страйки та локауту, у будь-якій формі;

20.4.2.4. Дії влади, законної або незаконні, зміни законодавства, прийняття державними органами нормативних або інших актів або здійснення ними дій, що перешкоджають, або забороняють виконання зобов'язань за договором страхування.

20.4.3. Сторона, для якої наступили форс-мажорні обставини, зобов'язана протягом 5 (п'яти) робочих днів сповістити іншу Сторону про це в письмовому виді. Не повідомлення про настання форс-мажорних обставин позбавляє Сторону, для якої вони створилися, права посилаючись на них для обґрунтування невиконання своїх зобов'язань.

20.4.4. У випадку виникнення форс-мажорних обставин, Сторони вправі домовитися про подальшу юридичну долю цього Договору.

20.4.5. Факт виникнення й тривалості форс-мажорних обставин підтверджується документом уповноваженого органу, установи та/або організації, до компетенції якого він належить.

20.5. Всі повідомлення та документи, що направляються Сторонами одна одній за Договором страхування і цими Правилами, повинні бути здійснені в письмовій формі і будуть вважатись поданими належним чином, якщо вони надіслані рекомендованим листом, або подані особисто за вказаною у Договорі страхування адресою та вручені під розписку відповідальній особі, або надіслані телеграфом, по телетайпу, телефаксу з одночасним повторним направленням повідомлення або документів рекомендованим листом або з доставкою такого повторного повідомлення чи документів посильним.

**ДОДАТОК 1**  
**до Правил добровільного страхування**  
**сільськогосподарської продукції № 05**  
**від «01» березня 2018 року**

**Базові тарифи**  
**(у відсотках від страхової суми),**  
**що застосовуються при добровільному страхуванні сільськогосподарської продукції**  
**(культур)**

При добровільному страхуванні сільськогосподарської продукції за цими Правилами використовуються такі базові тарифи:

I. Розміри базових страхових тарифів (у відсотках від страхової суми) з добровільного страхування сільськогосподарських культур на основі індексу врожайності наведені в табл. 1.

**Таблиця 1**

**Розміри базових страхових тарифів з добровільного страхування**  
**сільськогосподарських культур на основі індексу врожайності**

Найменування сільськогосподарських культур	Базовий страховий тариф, відсоток від страхової суми			
	Рівень страхового покриття			
	50%	60%	70%	80%
Озимі культури	2,0	3,0	3,5	4,0
Ярі культури	2,0	3,0	3,5	4,0
Технічні культури	2,0	3,0	3,5	4,0
Зернобобові культури	2,0	3,0	3,5	4,0
Овочеві культури	4,0	5,0	6,0	7,0
Кормові культури	4,0	5,0	6,0	7,0
Інші сільськогосподарські культури	3,5	4,5	5,5	6,0

1) Конкретний страховий тариф за Договором страхування розраховується шляхом множення базового страхового тарифу на коригуючі коефіцієнти. Коригуючі коефіцієнти встановлюються Страховиком в залежності від різноманітних факторів ризику, таких як характер діяльності Страхувальника, місцезнаходження предмету Договору страхування, рівня страхового покриття та інших суттєвих факторів. Допускається використання коригуючих коефіцієнтів в діапазоні 0,1 - 7,0.

2) Норматив витрат Страховика на ведення справ становить 30 відсотків.

II. При добровільному страхуванні сільськогосподарських культур багаторічних насаджень базові страхові тарифи встановлюються в незалежності від строку страхування за предметом Договору страхування.

Таблиця 2

**Розміри базових страхових тарифів з добровільного мультиризикового страхування сільськогосподарських культур**

Страхові випадки	Предмет Договору страхування	Базовий страховий тариф, відсоток від страхової суми
Загибель, недобір врожаю	Ярі зернові, зернобобові, соя	8,0
	Озимі зернові	12,0
	Соняшник, інші технічні культури	10,0
	Кормові культури	15,0
	Овочі відкритого ґрунту, баштани продовольчі, насінники	15,0
	Картопля	15,0
	Сади, ягідники, виноград та інші багаторічні насадження	17,0
	Інші с/г культури	7,0
	Культури закритого ґрунту	6,0

1) Конкретний страховий тариф за Договором страхування розраховується шляхом множення базового страхового тарифу на коригуючі коефіцієнти. Коригуючі коефіцієнти встановлюються Страховиком в залежності від різноманітних факторів ризику, таких як характер діяльності Страхувальника, місцезнаходження предмету Договору страхування, франшизи, рівня страхового покриття та інших суттєвих факторів. Допускається використання коригуючих коефіцієнтів в діапазоні 0,1 - 7,0.

2) Норматив витрат Страховика на ведення справ становить 30 відсотків.

Таблиця 3

**Коригуючі коефіцієнти до річних базових страхових тарифів в залежності від способу визначення страхової суми**

Спосіб визначення страхової суми	Коригуючий коефіцієнт
по вартості врожаю	1,0
по вартості витрат	0,6

**Базові тарифи (у відсотках від страхової суми),  
що застосовуються при добровільному страхуванні  
сільськогосподарської продукції (тварин)**

III. При добровільному страхуванні сільськогосподарських тварин від усіх ризиків базові річні страхові тарифи встановлюються за предметами страхування.

**Таблиця 4**

**Річні базові страхові тарифи у відсотках від страхової суми при  
добровільному страхуванні від усіх ризиків**

<b>Вид сільськогосподарських тварин</b>	<b>Базовий страховий тариф, відсоток від страхової суми</b>
Велика рогата худоба, коні, мули, віслюки, свині, вівці та кози	3,70
Бджолосім'ї	3,70
Хутрові тварини, кролі	3,50
Птиця, риба	5,00
Інші сільськогосподарські тварини	3,75

1) При страхуванні окремих ризиків базовий страховий тариф обчислюється за допомогою коригуючих коефіцієнтів до тарифів, зазначених у таблиці 5.

**Таблиця 5**

**Коригуючі коефіцієнти при добровільному страхуванні  
сільськогосподарських тварин від окремих страхових ризиків**

<b>Страхові ризики</b>	<b>Коефіцієнт</b>
Стихійне лихо	0,3
Пожежа	0,2
Хвороба	0,5
Нещасний випадок	0,4
Протиправні дії третіх осіб	0,3

2) Страховий тариф за Договором страхування розраховується шляхом множення базового страхового тарифу на коригуючі коефіцієнти. Коригуючі коефіцієнти встановлюються Страховиком в залежності від різноманітних суттєвих факторів ризику.

3) В залежності від величини франшизи застосовуються коригуючі коефіцієнти згідно таблиці 6.

Таблиця 6

**Корегування тарифу при добровільному страхуванні сільськогосподарських тварин за франшизою**

Франшиза, відсоток	Коефіцієнт
0,00-1,00	1,00-1,25
1,00-5,00	1,00-1,05
5,00-10,0	0,95-1,00
10,0 та більше	0,85-0,98

4) За Договором страхування, укладеним на строк менше 1 року, розмір страхового платежу визначається як добуток річного страхового платежу на коефіцієнт короткостроковості на підставі таблиці 7.

Таблиця 7

**Коефіцієнти короткостроковості дії Договору добровільного страхування сільськогосподарських тварин**

Строк дії Договору страхування, місяці	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Коефіцієнт короткостроковості	0,15	0,25	0,35	0,44	0,52	0,60	0,67	0,74	0,80	0,87	0,94

5) В залежності від регіону предмету страхування може застосовуватися коригуючий коефіцієнт відповідно до таблиці 8.

Таблиця 8

**Корегування тарифу в залежності від регіону**

№ з/п	Регіон	Коригуючий коефіцієнт	№ з/п	Регіон	Коригуючий коефіцієнт
1	АРК Крим	1,1500	14	Миколаївська	1,015
2	Вінницька	1,064	15	Одеська	1,095
3	Волинська	0,985	16	Полтавська	0,970
4	Дніпропетровська	0,985	17	Рівненська	0,970
5	Донецька	1,450	18	Сумська	0,970
6	Житомирська	1,009	19	Тернопільська	1,015
7	Закарпатська	1,010	20	Харківська	0,970
8	Запорізька	1,070	21	Херсонська	1,110
9	Івано-Франківська	0,990	22	Хмельницька	0,930
10	Київська	0,890	23	Черкаська	0,990
11	Кіровоградська	1,025	24	Чернівецька	1,018
12	Луганська	1,350	25	Чернігівська	0,970
13	Львівська	0,889			

6) В залежності від кліматичних та географічних особливостей адміністративно-територіального району, в якому вирощується сільськогосподарська культура, може застосовуватися коригуючий коефіцієнт в діапазоні від 0,8 до 1,5.

7) В залежності від територіального розташування предмету страхування може застосовуватися коригуючий коефіцієнт в діапазоні від 0,4 до 2,5.

8) В залежності від наявності чи відсутності страхових випадків у минулому, що пов'язані з предметом страхування, може застосовуватися коригуючий коефіцієнт в діапазоні від 0,4 до 3,0.

9) В залежності від страхової суми може застосовуватися коригуючий коефіцієнт в діапазоні від 0,65 до 1,5.

10) В кожному конкретному випадку при встановленні страхових тарифів залежно від ступеня ризику, умов страхування, виду діяльності, технологічних особливостей виробництва, періоду страхування (сезонного фактору) та додаткових істотних факторів можуть застосовуватись підвищувальні (від 1,0 до 3,0) та знижувальні (від 1,0 до 0,3) коефіцієнти.

11) Норматив витрат на ведення справ становить 30 відсотків.

Актуарій \_\_\_\_\_

**Клименко Юлія Володимирівна**  
**(Свідоцтво № 01-018 від 19.11.2015 р.)**

Усього в цьому документі пронумеровано, прошиито, скрієнено печаткою та підписом 49 аркушів"

Директор ТДВ СК «Схід-Захід»

О.О. Борисов

М.П.

